

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2019-2020 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA**
- **DOBRE GRAO INTERNACIONAL EN ADE (ESPAÑA) & BUSINESS ADMINISTRATION (BREMERHAVEN, ALEMAÑA)**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL** con mais de 39 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

María Montserrat Cruz González
Teléfono: 988 368 800
e-mail: decano.eto@uvigo.es

Secretario

Alberto Vaquero García
Teléfono: 988 368 762
e-mail: secretario.facultade.eto@uvigo.es

Vicedecano de Ordenación Académica

Francisco Tugores Martorell
Teléfono: 988 368 770
e-mail: ftugores@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Javier Sánchez Sellero
Teléfono: 988 368 742
e-mail: javiss@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Juan Manuel de los Rios Sánchez
Teléfono: 988 368 816
e-mail: jmrrios@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo
Teléfono: 988 368 726
e-mail: edeprada@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas**Materias****Curso 1**

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
004G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
004G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
004G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6

004G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
004G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
004G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
004G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
004G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
004G020V01304	Econometría	1c	6
004G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
004G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
004G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
004G020V01404	Macroeconomía	2c	6
004G020V01405	Políticas económicas	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
004G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
004G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
004G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
004G020V01505	Teoría da organización	1c	6
004G020V01601	Análise contable	2c	9
004G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
004G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
004G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01901	Auditoría	1c	6
004G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
004G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6
004G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6
004G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
004G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
004G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
004G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6

O04G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
O04G020V01910	Mercadotecnia sectorial	2c	6
O04G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
O04G020V01912	Técnicas operativas estadísticas	2c	6
O04G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Materia	Economía: Microeconomía			
Código	004G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Álvarez Díaz, Marcos			
Profesorado	Álvarez Díaz, Marcos Vázquez Barquero, José Ángel			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/marcos.alvarez			
Descrición xeral	<p>U obxectivo xeral de a asignatura é o de obter unha visión global da economía e, en particular, da microeconomía. Para iso, analizarase o funcionamento de os mercados e o comportamento de os axentes económicos que en el interveñen.</p> <p>En concreto, ofreceráselle a o alumnado unha perspectiva de os mercados e de os axentes desde o punto de vista de equilibrio parcial, tanto en un contexto de competencia perfecta como en un contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel de o estado en a formulación de a política económica.</p>			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Lograr o manexo, por parte de o estudiantado, de os conceptos básicos de a análise microeconómico, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír razonamientos económicos sinxelos que, mediante unha representación simplificada de a realidade, permitan tratar adecuadamente o problema.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1

Desenvolver a capacidade para analizar os efectos de os cambios en o medio económico sobre o comportamento de os axentes e o seu conseguente repercusión en os mercados.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE16 CT1
Espertar o interese de o alumnado respecto a a análise de as políticas microeconómicas de modo que, ante a aplicación de un novo instrumento de política económica, sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia en a consecución de os obxectivos para os cales formulouse.	CG1 CG2 CG5 CG10 CE2 CE16
Fomentar o traballo en equipo e potenciar as habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CE16 CT1

Contidos

Tema	
I.- INTRODUCCIÓN	Tema 1. Os principios básicos da economía Tema 2. Pensar como un economista: conceptos básicos.
PARTE II.- OFERTA E DEMANDA.	Tema 3. As forzas do mercado: a curva de oferta e a curva de demanda. Desprazamentos e equilibrio. Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións. Tema 5. Benestar: Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Tema 6. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica: a intervención pública. control de prezos e impostos: efectos sobre o equilibrio e sobre o benestar.
III.- A CONDUTA DOS CONSUMIDORES	Tema 7. As preferencias, a restrición orzamentaria e a elección do consumidor
IV.- A CONDUTA DA EMPRESA	Tema 8. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción. Tema 9. Os custos de produción. Tema 10. Maximización de beneficios e oferta competitiva.
V. FALLOS DE MERCADO: POR QUE NON FUNCIONAN OS MERCADOS	Tema 11. O poder de mercado. Monopolio e barreiras á entrada. Oligopolio e competencia monopolística. Tema 12. Externalidades e bens públicos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	22.5	18	40.5
Seminario	7.5	20	27.5
Lección maxistral	44	75	119
Exame de preguntas obxectivas	0	33	33
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que haberán de entregar.
Seminario	Nos seminarios en grupos reducidos realizaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polos alumnos nas clases teóricas e prácticas.

Lección maxistral	As clases teóricas impartiranse nas 15 semanas do cuadrimestre. Nas clases teóricas exponense de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un axeitado seguimento e comprensión das clases é necesario que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas nos seminarios. Os alumnos tamén poderán resolver as súas dúbidas cos temas e exercicios prácticos feitos no seminarios en tutorías invidualizadas no despacho do profesor no horario de tutorías previamente determinado.
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os exercicios propostos. Asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver de autónomamente os exercicios que se lles propoñan. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas cos exercicios prácticos en tutorías invidualizadas no despacho do profesor no horario de tutorías previamente determinado.
Lección maxistral	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidasna parte teórica da asignatura. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases teóricas en tutorías invidualizadas no despacho do profesor no horario de tutorías previamente determinado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Tamén se terá en conta a entrega de boletíns e a realización dos cuestionarios ao finalizar cada tema.	20	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame escrito (8 puntos). Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico dos primeiros temas da materia, e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames. A proba final consistirá de dous partes (a primeira corresponderase cos temas do parcial e, a segunda, cos restantes) cada unha das cales se valorará sobre 4 (o alumno debe obter como mínimo 1,5 punto sobre 4 en cada parte, se non estará suspendo, sendo necesario obter 4 puntos ou máis para aprobar o exame e poder sumar esa nota á avaliación continua). A nota obterase da media aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte. Esta nota sumarse á avaliación continua (se se cumpren os requisitos anteriores) e apróbase cunha nota de 5 puntos ou máis. O alumnado que supere o exame parcial, só terá que examinarse, na proba final, da segunda parte que se corresponde cos temas restantes. O estudante que non supere o exame parcial terá que examinarse de toda a materia na proba final. Poderá establecerse unha nota mínima para poder superar o exame parcial.	80	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13 CE2 CE9 CE16 CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudantado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou ben pode optar a ser avaliado cun exame final que permita alcanzar o 100% da nota máxima.

En caso de optar pola avaliación continua (a cal levará a cabo mediante o sistema de avaliación descrito anteriormente) o exame da convocatoria oficial será parte da mesma do mesmo xeito que o resto de probas/exames que se realizan ao longo do cuadrimestre. En calquera caso, a nota do exame realizado na convocatoria oficial prevalecerá como cualificación final si

esta fose superior á obtida mediante o sistema de avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos sobre dez.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas en e calendario de probas de avaliación aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Na convocatoria extraordinaria de xullo mantense o mesmo sistema de avaliación que na convocatoria ordinaria. Na convocatoria de fin de carreira o exame suporá o 100% da avaliación.

A cualificación do estudiantado que non se presenta ao exame será a que obtivese por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos. A nota obtida na avaliación continua (20% da nota final) poderase manter para todas as convocatorias do ano académico 2019/20.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pindyck, R. e Rubinfeld, D, Microeconomía, Prentice Hall, 8ª edición, 2013,

Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 6ª edición, 2012,

Bibliografía Complementaria

Goolsbee, A., Levitt, S. & Syverson, C., Microeconomía, Reverte, 2015,

Kugma, P. & Wells, R., Microeconomía, Reverte, 2015,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en galego. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en galego.

As particularidades e as incidencias da materia serán publicadas en FAITIC, e avisadas con antelación a todos os alumnos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	004G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	del Río Rama, María de la Cruz			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz Lampón Caride, Jesús Fernando			
Correo-e	delrio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grao, prestando atención ás diferentes funcións que a integran e facendo fincapé na súa aplicación ao ámbito empresarial.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	• saber facer • Saber estar / ser
CG2 Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer • Saber estar / ser
CG13 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CE1 Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE3 Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE5 Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE11 Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber • saber facer
CE15 Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• saber facer
CE16 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT5 Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conseguir que o alumnado distinga os principios conceptos relacionados co entorno e coas funcións directivas (planificación, organización, dirección e control) e os vincule co funcionamento das empresas. Se pretende que sexan capaces de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fora das mesmas.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE15 CE16 CT3 CT5
Ser capaces de aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenrolar competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudio.	CG1 CG2 CG13 CE15 CE16 CT3 CT5

Que os alumnos saiban reunir, analizar e interpretar fontes de información relevantes para emitir xuízos que inclúan a reflexión e defensa de argumentos, resolución de problemas e a análise sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica ou ética. Así mesmo ha de saber citar e referenciar con corrección ditas fontes de información.

CG1
CG2
CG13
CE1
CE3
CE5
CE11
CT3
CT5

Capacitar o alumno para poder transmitir ideas, información, problemas e situacións, de forma obxectiva, sintética e comprensible, a un público tanto especializado como non especializado; con claridade, evitando as barreras de comunicación e potenciando o traballo en equipo.

CG1
CE1
CE3
CE5
CT5

Contidos

Tema

Pensamento administrativo: Escolas e enfoques relevantes

Estrutura e dinámica da contorna. A organización como un sistema aberto e responsable

Toma de decisións e planificación

Organización

Liderado, cultura e influencia no contexto global

Control e seguimento

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Estudo de casos	18	5	23
Exame de preguntas obxectivas	2	50	52

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de xeito individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	estudo de casos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Consiste na resolución, de forma individual de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a comprensión da materia por parte do alumno	100	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16 CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Non presencial, cun exame final que incluíra contidos teórico e / ou práctico mediante preguntas que poden ser tipo test, curtas, de desenvolvemento ou estudos de casos. Esta proba é destinada a avaliar a comprensión dos conceptos adquiridos na materia, asumindo o 100% da nota, e avaliar así, tanto os conceptos de materia, como a claridade da exposición e a utilización gramatical e ortográfica correcta usados naquelas partes que o requiran. - Presencial, a realización das actividades dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc. Estas probas de avaliación continua estarán dirixidas a avaliar as actividades desenvolvidas polo alumno ao longo do desenvolvemento das clases, nas que se valorará a correcta realización das tarefas encomendadas, que poden incluír a resolución de cuestionarios, estudos de caso, traballos individuais ou en grupo, y la realización e exposición oral de traballos dalgúns dos temas acordado co profesor. Neste bloque presencial poderase valorar a participación do alumno. - As características concretas do exame final, tanto na avaliación presencial (convocatoria de xullo) como na no presencial, serán detalladas por parte dos profesores da materia (na clase e a través da plataforma Tema) con anticipación o mesmo e no marco dos prazos legais establecidos pola Universidade de Vigo. - Os estudantes para aprobar a materia deben obter por un u outro sistema de avaliación unha nota igual ou superior a 5 puntos, sendo obrigatorio en tódolos casos superar o exame final (ou os parciais en caso de ser ofertados). - En todos os exames será obrigatorio identificarse de forma oficial (DNI, pasaporte) e esta prohibida a tenencia de móbiles, smartphones, calquera outro dispositivo electrónico, mesmo cando estean apagado ou en repouso. Incumprir estas dúas condicións invalida a convocatoria para o cal este concorrendo. - Datas e horarios de probas de avaliación de diferentes chamadas especificanse no programa de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. No caso de conflito ou disparidade entre as datas das probas prevaleceran as sinaladas na web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Amaru, Antonio César, Fundamentos de administración, Pearson Educación México, 2009,

Bateman, T. y Snell, S., Administración: Una ventaja competitiva, McGraw-Hill, 2001,

Díez de Castro, José, Administración de empresas. Dirigir en la sociedad del conocimiento, Pirámide, 2002,

Díez de Castro, Emilio Pablo y otros, Administración y dirección, McGraw-Hill, 2001,

Hellriegel, D., Jack, Administración. Un enfoque basado en competencias, 10ª ed. Thomson, 2005,

Koontz, Harold y Wehrich, Heinz, Administración. Una perspectiva global, 12ª ed. McGraw-Hill, 2003,

García del Junco, Julio, Casanueva Rocha, Cristóbal, Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2000,

Hernández Ortiz, Mª Jesús, Casos prácticos de administración y organización de empresas, Pirámide, 2000,

Castillo Clavero, Ana Mª, La dirección en la práctica. Casos de gestión de empresas, Pirámide 2000,

Robbins/DeCenzo, Fundamentos de administración. Conceptos esenciales y aplicaciones, Pearson-Prentice Hall, 2009,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	004G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernández Vázquez, María Teresa			
Profesorado	Fernández Vázquez, María Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Mostrar aos alumnos os cambios económicos, industriais e organizativos ao longo da historia, usando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e das ciencias sociais próximas.</p> <p>Analizar ou desenvolvemento de economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno.</p> <p>Observar e analizar os efectos dos acontecementos económicos cruciais.</p> <p>Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global [por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais, OMC e FMI- e os efectos do cambio tecnolóxico no curto, medio e longo prazo.</p>			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Aprender e comprender o proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Coñecer e analizar o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE16 CT1 CT3 CT5
Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Identificar as fases do crecemento económico moderno. Coñecer os alicerces do crecemento económico.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Comprender os procesos de aparición, transformación e crise das formas de organización empresarial ao longo do tempo.	CG1 CG2 CG5 CG13 CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.

Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As fluctuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. Revolución industrial e difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX: A primeira globalización.	O comercio internacional e a primeira globalización. O movemento internacional de factores. O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2010).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	20	20	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	33	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentárase de maneira sintética, secuencial e motivadora os aspectos craves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.
Seminario	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquiridos na preparación do mesmo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	traballo en conxunto cos llos alumnos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Evaluación de los ejercicios (comentario y análisis de gráficos, series estadísticas, y/o textos, resolución de cuestiones y problemas), o valoración de la coherencia y calidad del trabajo, esquema, síntesis y mapa conceptual.	30	CG1 CG2 CG5 CG13
	Se valorará asistencia, participación, cumplimiento, aptitud, aspectos formales (redacción, sintaxis, ortografía, ...) y expresión oral.		CE2 CE4 CE5 CE6 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas de desarrollo sobre el temario y las actividades realizadas en los trabajos de aulas.	70	CG1 CG2 CG5
	Las respuestas tendrán que estar estructuradas y razonadas correctamente.		CE2 CE4
	Se valorará la redacción clara y comprensible.		CE5 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Habr  dos opciones de evaluación: Evaluación continua o el exámen final.

A- EVALUACIÓN CONTINUA:

La valoración de los seminarios se corresponderá con el 30% de la nota final y el examen/exámenes con el 70% de la misma.

B- EXAMEN FINAL:

Alternativamente al sistema de evaluación continua, el estudiantado podrá optar a ser evaluado con un examen final que supondrá o 100% de la cualificación.

Esta prueba objetiva consta de varias partes. Para aprobar la materia es imprescindible aprobar cada una de sus partes.

Calificación numérica de 0 a 10 según la legislación vigente.

Las fechas de los horarios de las pruebas evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de la página web de la Facultad.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALLEN, R. C., Historia económica mundial: una breve introducción, 2013, Madrid, Alianza

CAMERON, R.; NEAL, L., Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente, 5, 2016, Madrid, Alianza.

CAMPS CURA, E.), Historia económica mundial, 2013, Madrid, McGraw-Hill

COMÚN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.), Historia económica mundial: siglos X-XX, 2005, Barcelona, Crítica.

FELIU, G.; SUDRI , C., Introducción a la historia económica mundial, 2, 2013, Valencia, Universidad de Valencia.

PALAFIX, J., Los tiempos cambian. Historia de la economía, 2014, Valencia, Tirant humanidades

TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.), Guía práctica de historia económica mundial, 2005, Barcelona, Universitat de Barcelona.

Bibliografía Complementaria

COMÚN, F., Historia económica mundial: de los órdenes a la actualidad, 2011, Madrid, Alianza

DE VRIES, J., La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente, 2009, Barcelona, Crítica

KENWOOD, A.G. y LOGHEED, A.L., Historia del desarrollo económico intencional, 4, 1992, Madrid, Itsmo

MADDISON, A., La Economía mundial: una perspectiva milenaria, 2002, Madrid: Mundi-Prensa

WILLIAMSON, J.G., Comercio y Pobreza, Cuando y cómo comenz  el atraso del Tercer Mundo, 2014, Barcelona, Crítica

ZAMAGNI, V., Historia económica de la Europa Contemporánea, 2005, Barcelona, Crítica.

Recomendación

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia é conveniente que o alumno teña:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos mais relevantes).
2. Manexo básico de *planillas de cálculo (ex. Excel) e procesadores de texto (ex. Word).
3. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno/a en a materia e concíbese de forma flexible, en consecuencia, pode requirir reajustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que pu desen xurdir. Así mesmo, achegar selle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece   a que está en castelán.

As particularidades da materia serán publicadas en *FAITIC.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	O04G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Tugores Martorell, Francisco Macía Fernández, Benjamín			
Profesorado	Macía Fernández, Benjamín Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	bmacia@uvigo.es ftugores@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo de esta asignatura e proporcionar o estudante o linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para poder plantexar e analizar de forma rigurosa problemas económicos, en xeral, y aqueles propios do ámbito empresarial, en particular.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Traducir problemas do ámbito económico ao contexto matemático correspondente.	CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12

Contidos	
Tema	
1. Límites e continuidade de funcións dunha variable real.	(*)Introducción. Gráficas. Continuidad. Teorema de Bolzano.
2. Derivabilidade de funcións dunha variable real.	
3. Integración de funcións dunha variable real.	(*)Áreas baixo curvas. Teorema fundamental del cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo vectorial e matricial.	(*) Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cuadráticas.
5. Sistemas de ecuacións lineais.	
6. Diagonalización, aplicacións lineais e formas cuadráticas.	(*)Conjuntos convexos. Funciones cóncavas y convexas. Propiedades.
7. Funcións de varias variables reais.	Extremos libres. Extremos condicionados.
8. Optimización con restricións de desigualdade.	(*)Introducción. Condición necesaria para la existencia de óptimos: Teorema de los multiplicadores de Lagrange. Condiciones suficientes.

9. Introducción ás ecuacións diferenciais ordinarias.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	28	85	113
Resolución de problemas de forma autónoma	8	20	28
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	37	37	74

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Seminario	O alumno resolve de forma autónoma cuestións que o profesor plantexa na aula
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	50	CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12
Seminario	Nos grupos pequenos o alumno resolve as cuestións plantexadas polo profesor na aula	50	CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 50% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 50% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: participación nas clases, probas curtas realizadas nas clases de grupos pequenos ao longo do curso e/ou traballos propostos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para presente. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Balbás, A. e outros., Análisis matemático para la economía I y II, Madrid: A.C., 1987

Besada, M. e outros, Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos, Madrid: Pearson Educación, 2001

Recomendación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	O04G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Galego Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Méndez, Miguel Enrique			
Profesorado	Pintos Clapés, Juan Rodríguez Méndez, Miguel Enrique Swagemakers, Paul			
Correo-e	miguel.r@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Mundial e Española é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do primeiro curso do Grao de Administración e Dirección de Empresas. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presencias, mentres que o resto serán actividades non presenciais.			

Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España.

Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC), de carácter Teórico (T) e Práctico (P), que levan asociadas tanto traballo presencial como persoal.

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2 Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG5 Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8 Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• Saber estar / ser
CG9 Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG13 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	
CG14 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	
CE2 Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	
CE16 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	
CT1 Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	
CT5 Motivación pola calidade e mellora continua	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.	CE2
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	CG1 CE16
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	CG1 CG13 CG14 CE2 CE16
Consultar directamente as referencias bibliográficas.	CE16

Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	CG1 CE16 CT1
Redacción e síntese dos resultados anteriores.	CG1 CG2 CG5
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	CG2 CG5 CG8 CG9
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	CT1 CT5
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.	CT1 CT5
Motivación pola calidade e mellora continua.	CT1 CT5

Contidos

Tema	
Bloque Temático 1: Conceptos básicos.	Obxectivos do Tema. A actividade económica e o crecemento económico. Crecemento e Desenvolvemento. Indicadores económicos.
Bloque Temático 2: Economía Mundial.	Obxectivos. Caracterización dos Países Desenvolvidos. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos. Caracterización do subdesenvolvemento económico. Elementos estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. O papel do comercio internacional e as estratexias de crecemento económico.
Bloque Temático 3: Economía Española.	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española.
Bloque Temático 4: Temas de actualidade.	Obxectivos do Tema. Analizar cuestións de actualidade da Economía Española e Mundial.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Debate	5	10	15
Lección maxistral	26	19	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	41	45
Observación sistemática	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. En cada unha delas o estudante realizará un exercicio no que deberá aprender a manexar información para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación), a súa representación e análise. Tamén é posible a realización de outras actividades prácticas.
Debate	Neste Centro, proporáselle ao estudante un conxunto de lecturas. Cada lectura está relacionada con cada un dos temas do Programa. Posteriormente, haberá unha sesión presencial para o Debate aberto na aula ó redor dos contidos das lecturas propostas.
Lección maxistral	As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomarase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Prácticas de laboratorio	o profesor responsable da actividade supervisará o desenvolvemento da actividade realizada por cada estudante individualmente. Además, estará a súa disposición para resolver calquera dúbida durante o horario de tutorías.
Debate	o profesor responsable da actividade supervisará o desenvolvemento da actividade realizada por cada estudante individualmente. Además, estará a súa disposición para resolver calquera dúbida durante o horario de tutorías.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	as probas terán carácter individual.
Observación sistemática	o profesor responsable supervisará o desenvolvemento da actividade realizada por cada estudante individualmente.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Incluirá a realización de probas de resposta curta escrita e orais, onde se avaliará o grao de aprendizaxe dos contidos de cada unha das actividades propostas ó longo do curso. Algunha proba poderá ter carácter eliminatorio do sistema de avaliación continua.	90	CG1 CG5 CG14 CE2
Observación sistemática	Actitude persoal e disposición ó traballo que permitan valorar o nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais).	10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE16 CT1 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da materia neste centro será preferentemente continua.

Para ser avaliado mediante o sistema de avaliación continuo é necesario que o estudante acade un rendemento satisfactorio mínimo en cada unha das probas realizadas. Estas probas poderán ser de diverso tipo (probas orais, resposta escrita). Cada ano, a través dos contidos do programa docente incluídos na Plataforma Tema, indicárase a cualificación mínima para continuar no sistema de avaliación continua.

Os estudantes que non sexan avaliados mediante o sistema de avaliación continuo poderán ser avaliados mediante un exame final. O exame final correspondente á primeira e segunda convocatoria seguirá o mesmo modelo e criterios de cualificación que o empregado nas "probas de resposta curta" empregados ó longo do sistema de avaliación continuo.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin no examen final, figurarán nas actas como non presentados.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. Neste centro, no caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2005,
Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Estructura económica mundial, Síntesis, 2001,
Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, Economic development, Pearson-Addison Wesley, 2006,
Jaime Requejo, Economía Mundial, ISBN:978-84-481-7533-7 (4ª edición),

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

Recoméndase ter coñecementos básicos no uso de follas de cálculos (e.g. excel ou equivalentes). Será unha ferramenta habitual en moitas das actividades de Laboratorio. Nesta materia non se impartirán "clases de follas de cálculo".

Recoméndase ós estudantes que se matriculen no curso cero de follas de cálculo ofrecido gratuitamente pola FCETOU.

Nesta materia non se entregarán ós estudantes "apuntamentos" cos contidos das sesións maxistrais. É responsabilidade do estudante tomar apuntamentos das sesións e consultar o material bibliográfico adecuado (e.g. biblioteca universitaria, etc.).

O principal obxectivo da materia é "aprender coñecementos" e saber empregalos como ferramenta de análise, polo que a "memorización de contidos" non garante a superación do curso.

Finalmente, esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante na materia, polo que se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao estudante a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	O04G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Mónica			
Profesorado	Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer • Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Utilizar adecuadamente vocabulario e simboloxía matemático financeiro	CG1 CE7
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira	CE7
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras	CE7
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	CG1 CE9 CE12
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar adecuadamente os seus resultados	CG1 CE12
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións	CE13
Manexar fontes de información económico financeira fiables e actualizadas	CE16
Xulgar a consistencia dos seus resultados	CG2
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	CG3

Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	CG13
Incorporar a *retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe	CG13 CT3
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe	CT4
Realiza actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa *autoevaluación	CT5

Contidos

Tema
Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira
Operacións financeiras de *capitalización
Operacións financeiras de desconto
Rendas financeiras
Operacións financeiras de préstamo
Operacións financeiras de constitución
Custo e rendemento das operacións financeiras

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	31.5	52.5
Resolución de problemas	21	31.5	52.5
Seminario	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	12	13
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.
Seminario	Proposta de exercicios na aula de informática. O alumno desenvolve individualmente, mediante o posible emprego de folla de cálculo, a resolución ao problema, baixo supervisión do docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	prácticas de exercicios propostos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Realizaranse pequenas probas grupales ou de carácter individual para a avaliación das competencias apuntadas.	10	CG13 CE16 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preguntas curtas ou tipo test sobre a parte teórica da materia.	20	CG13 CE7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias e destrezas na práctica. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalo.	70	CG1 CG2 CE9 CE12 CE13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira convocatoria:

Os alumnos poderán optar alternativamente por seguir dous tipos de avaliación: continua ou non continua.

Avaliación continua, composta polo conxunto das dúas probas seguintes:

1.- Probas descritas obxecto de cualificación que configurarán o 30% da nota. A non asistencia a algunha destas probas suporá a obtención dun cero na devandita proba e non poderá ser recuperada. Para a **segunda convocatoria**, de presentarse, manterase a cualificación destas probas.

2.- Exame escrito, que configura o 70% restante da nota. Este celebrárase ao final do cuadrimestre. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio (2,8 sobre 7) para sumar coas probas mencionadas no apartado 1. A cualificación do alumno que non supere o mínimo contemplado na proba será de suspenso.

Adicionalmente, poderá valorarse ata 1 punto a participación activa na clase mediante a resolución de exercicios na pizarra.

Avaliación non continua:

Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un mínimo na parte práctica (2,8 sobre 7) para que se lle some a parte teórica. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Segunda convocatoria:

Para alumnos que seguiron a avaliación continua:

Aqueles que suspendesen o exame escrito valorado no 70%, poderán presentarse outra vez a un exame similar, manténdose a cualificación das notas obtidas nos tests e *gps que configuran o 30%.

Aqueles que aprobasen o exame escrito valorado no 70% (a partir de 3,5) pero a súa nota final sexa suspenso, poderán presentarse a un exame onde se lles avalíe da parte que configura o 30% teórico (incluído GP).

Para alumnos que non seguiron a avaliación continua:

Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalo. Esíxese un mínimo na parte práctica (2,8 sobre 7) para que se lle some a parte teórica. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

As datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Pablo López, A. de., Matemática de las operaciones financieras I y II., UNED, Madrid, 2000

Avilés García, F., Las operaciones financieras en los exámenes., CEF, Madrid, 2006

Pablo López, A. de., Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II., Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 2001

Guthrie, G. L y Lemon, L. D., Mathematics of Interest Rates and Finance, Prentice Hall, 2004

www.bde.es,

www.aebanca.es,

www.ceca.es,

www.tesoro.es,

www.ahe.es,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en

consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidisen xurdir. Así mesmo, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As especificidades da materia serán desenvolvidas na plataforma FAITIC

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	004G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel Lampón Caride, Jesús Fernando Rivo López, Elena			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de presentar á empresa como axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. A partir de aí identifícanse e defínense as grandes áreas funcionais, profundando nos aspectos específicos da súa xestión e as problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber • saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	• saber • saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber • saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer

CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• saber facer
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a estrutura e o proceso empresarial, así como as diferentes funcións involucradas no mesmo.	CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9
Dispor dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9
Buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	CG2 CG3 CG4 CG13 CG14 CE3 CE6 CE7 CE9 CE10 CE12 CT1
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG8 CG9 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN: A EMPRESA NO SISTEMA
ECONÓMICO. PERSPECTIVA EXTERNA E INTERNA.

DIRECCIÓN FINANCEIRA

DIRECCIÓN COMERCIAL

DIRECCIÓN DA INNOVACIÓN

DIRECCIÓN DE OPERACIÓN

DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Lección maxistral	26	36	62
Resolución de problemas	20	40	60
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	26	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos, ferramentas e metodoloxías básicas sobre cada un dos temas obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumnado tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudiantado.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorías) como non presenciais (consultas vía e-mail).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia.	40	CG1 CG2 CG3 CG5 CG7 CG8 CG9 CG13 CG14 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final escrita para avaliar a adquisición e comprensión dos conceptos, así como a aplicación dos coñecementos adquiridos para a resolución e interpretación de problemas e situacións no ámbito empresarial. Esta proba realizarase na data oficial establecida polo centro para a avaliación de maio. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 na proba final escrita.	60	CG5 CG12 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE12
---------------------------------------	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade (maio):

Alternativa a)

Avaliación continua segundo os criterios de avaliación arriba expostos. Enténdese que os estudantes que teñan algunha cualificación nalgunha das actividades obxecto de avaliación seguen a avaliación continua e optan, por tanto, por este sistema de avaliación.

Alternativa b)

So para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

Segunda oportunidade (xuño-xullo):

Alternativa a)

Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado o exame final. Este poderá recuperarse na data oficial de xuño-xullo establecida para a avaliación da materia.

O alumnado que se atope nesta situación tería unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (maio). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade (maio) sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

Alternativa b)

Exame global dos contidos da materia na data oficial de xuño-xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

- **Estrutura dos exames do 100% (Alternativas b):**

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima (7 sobre 10) nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento, casos prácticos, exercicios, preguntas tipo tema, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

No caso de conflito ou disparidade entre datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas oportunidades.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Iborra Juan, María; Dasi Coscollar, Angels; Dolz Dolz, Consuelo; Ferrer Ortega, Carmen, Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas, 2014, Paraninfo

Bibliografía Complementaria

Bueno Campos, Eduardo, Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización, 2008, Pirámide

García Del Junco, Julio; Casanueva Rocha, Cristóbal, Fundamentos de gestión empresarial, 2008, Pirámide

Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; García-Pinto Escuder, Adela; Caballero Fernández, Glori, Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Publicaciones Delta

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Xestión da innovación/O04G020V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	004G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo Pérez González, Ana			
Correo-e	mamrquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Estatística" é unha materia de formación básica onde se estudarán os conceptos estatísticos básicos, percorrendo os temas de estatística descritiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estatística e números índice.			

Competencias		Tipoloxía
Código		
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe		Competencias
Resultados de aprendizaxe		
Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia. Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.		CE7 CE9 CE10
Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.		CE12
Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión.		CE12
Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.		CE16
Introducir ao estudante no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.		CG3
Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamiento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análise e síntese ou a toma de decisións racionais.		CG1 CG2 CG13 CG14

Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.	CT3 CT4
Esperar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Estatística descritiva	1.1 Distribución de frecuencias. 1.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 1.3 Representacións gráficas. 1.4. Números índice simples e complexos. Propiedades. IPC.
Tema 2. Introducción ao cálculo de probabilidades	2.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 2.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 3. Variables aleatorias	3.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 3.2 Características dunha variable aleatoria. 3.3 Principais distribucións de probabilidade. 3.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	5.1 Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2 Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4 Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas de forma autónoma	20	40	60
Seminario	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	6	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da materia. Farase uso de aplicacións informáticas adecuadas.
Seminario	Probas de exercicios e/ou exposición por parte dos estudantes do grupo de exercicios encargados a cada un deles.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes resolverán problemas que o profesor lles encargase e poderán expoñer dúbidas sobre a materia ao profesor.
Seminario	Os estudantes resolverán problemas que o profesor lles encargase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
--	------------	---------------	------------------------

Lección maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10	CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CT3 CT4 CT5
Seminario	Realización de probas e/ou exposición de exercicios en clase e entrega de exercicios dos boletíns	15	CG1 CG2 CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60	CG1 CG2 CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas sobre as prácticas	15	CG3 CG13 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O día do exame final (oficial), tanto da primeira como da segunda oportunidade como de fin de carreira, o estudante poderá decidir o seu método de avaliación entre os seguintes:

- **AVALIACIÓN CONTINUA:** tendo en conta que:
 - Para que as notas obtidas nas distintas actividades desenvolvidas ao longo do curso téñanse en conta na nota final, será necesario obter unha **puntuación mínima de 2 ptos.** (sobre 6 ptos.) no exame final.
 - En caso de non alcanzar esa nota mínima, a nota final será a nota do exame final.

- Poderanse implementar metodoloxías alternativas para determinar se o estudante pode ou non seguir coa avaliación continua.
- **AVALIACIÓN NON CONTINUA:** Este sistema está pensado para aquel estudante que non pode asistir a clase ou ás actividades desenvolvidas ao longo do curso. Constará dun exame final con dúas partes: unha parte de exercicios e outra de teoría e práctica con computador.

As actividades de avaliación a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O estudante estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalgunha das actividades de avaliación terá unha calificación final de suspenso neste curso académico. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso 2019-20. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán os indicados na web da FCETOU

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arriaza Gómez, A. J.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; Pérez Plaza, S, Estadística Básica con R y R-Commander, Universidad de Cádiz, 2008, <http://knuth.uca.es/moodle/course/view.php?id=37>

Cao Abad, R.; Francisco Fernández, M.; Naya Fernández, S.; Presedo Quindimil, M.A.; Vázquez Brage, M, Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001,

Esteban García, J. y otros, Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005,

Gonick, L. y Smith, W., A Estadística en Caricaturas, SGAPEIO, 2001,

Levin, R.I. y Rubin, D.S., Estadística para Administración y Economía, 7, Pearson Prentice Hall, 2010,

Martín-Pliego F. J.; Montero-Lorenzo, J. M. y Ruíz-Maya, L., Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2002,

Martín Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004,

Martín Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005,

Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., Estadística para Administración y Economía, 8, Pearson Prentice Hall, 2013,

Bibliografía Complementaria

Casas Sánchez, J.M. y Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995,

Espejo Miranda, I.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; A. M. Rodríguez, Estadística Descriptiva y Probabilidad, Universidad de Cádiz, 2006, <http://knuth.uca.es/moodle/course/view.php?id=19>

Espejo Miranda, I.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; A. M. Rodríguez, Inferencia Estadística, Universidad de Cádiz, 2007, <http://knuth.uca.es/moodle/course/view.php?id=21>

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. y Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998,

Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales, Universidade de Vigo, 2018, <http://hdl.handle.net/11093/970>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría/O04G020V01304

Técnicas operativas estadísticas/O04G020V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

Recoméndase ter coñecementos básicos de software de folla de cálculo (Calc, Excel, ...) e de informática en xeral

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil				
Materia	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel Menor Conde, Sara			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Dereito Mercantil é unha materia que se cursa no segundo cuatrimestre do primeiro ano do Grado en Administración de Empresas. Nela estúdanse os principais aspectos do estatuto xurídico do empresario, a organización xurídica da empresa e a actuación dos empresarios no mercado desde a perspectiva do Dereito.			

Competencias		Tipoloxía
Código		
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe		Competencias
Resultados de aprendizaxe		
Identificar os suxeitos que teñen a consideración de empresario, a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.		CG10 CG13 CG14 CE3 CE4 CT3 CT5
Coñecer as particularidades e trazos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís, de modo que se comprenda a figura do empresario *societario.		CG1 CG2 CG10 CG14 CE3 CE4 CT3
Dominar a regulación xurídica da actividade dos empresarios no mercado, de modo que se poida comprender de forma básica o marco legal no que se desenvolve a actividade empresarial.		CG1 CG2 CG5 CG10 CE3 CE4 CT3 CT5

Determinar que norma xurídica é aplicable a cada caso concreto, para poder resolver de forma práctica posibles problemas expostos en relación coa actuación do empresario no mercado.	CG1 CG2 CG5 CG10 CG13 CG14 CE3 CE4 CT3 CT5
---	---

Resolver de forma razoada os problemas xurídicos expostos.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG10 CG13 CE3 CE4 CT3 CT5
--	--

Contidos

Tema	
Bloque 1: Introducción á normativa mercantil.	Aproximación aos conceptos básicos do Dereito. Introducción ao dereito Mercantil.
Bloque 2: Estatuto xurídico do empresario.	Conceptos xurídicos básicos relativos ás empresas e os seus titulares. Normas principais sobre esta materia.
Bloque 3: Dereito industrial.	Normativa básica sobre competencia e propiedade industrial.
Bloque 4: Dereito de sociedades.	Normativa xeral sobre as sociedades mercantís. Estudo dos principais tipos.
Bloque 5: Nocións sobre contratos e títulos-valores.	Normas básicas e xerais sobre a contratación. Aproximación aos principais elementos.
Bloque 6: Concurso do empresario.	Aproximación ao concurso de acredores como resposta xurídica á insolvencia grave.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	48	61	109
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas obxectivas	4	32	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesorado da asignatura para asesoramento no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Os alumnos poden expor as cuestións que xurdan ao fío da explicación. O profesor tratará de resolvelas no acto.
Seminario	Os alumnos poden participar nas sesións correspondentes. Nelas poden expor as cuestións que lles xurdiron durante o estudo ou repaso da materia.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Durante as probas, os alumnos poden expor as dúbidas que lles xurdan dos enunciados. Unha vez terminadas, poden obter as claves e resultados completos.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Probas de tipo test. Os erros descontan unha porcentaxe da nota final.	100	CG1 CG13 CG14 CE3 CE4 CT3 CT5
-------------------------------	--	-----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA. A planificación e metodoloxía expostas en esta guía docente supoñen a aplicación dun sistema de avaliación continua, polo que se require a actividade presencial do alumno, e a cualificación final obterase da avaliación global de todas as actividades, probas e valores porcentuais descritos anteriormente.

Os alumnos que sigan o sistema de avaliación continua non terán que facer un exame final propiamente devandito, senón catro probas de tipo test ao longo do cuatrimestre. As tres primeiras realizaranse durante o período de clases; a última, na primeira data das establecidas pola Xunta de Facultade como oficiais de exames. Quen non aproben a asignatura por este sistema poderán presentarse, na segunda de devanditas datas, ao exame que se describe a continuación.

EXAME FINAL E SEGUNDA CONVOCATORIA. Para os alumnos que non sigan o sistema de avaliación continua, e para os que non o superen, realizarase un só exame de tipo test que comprenderá o conxunto da materia. Esta proba será a única posible de realizar na segunda das datas establecidas pola Xunta de Facultade como oficiais de exames.

As datas e os horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

En caso de conflito ou disparidade sobre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Cuesta Rute, J.M. (dir.), Derecho Mercantil para grados no jurídicos, Última, Huygens, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Código de Comercio y leyes complementarias, Última,

Código civil, Última,

Aranzadi WestLaw, Aranzadi-Thompson, Pamplona

Tirant on line, Tirant lo Blanch, Valencia

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Contabilidade financeira I**

Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	O04G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena Rivero Fernández, M ^a Dolores			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introducir o alumno no coñecemento xeneral da contabilidade, para que comprenda e aprenda os conceptos básicos da contabilidade.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as bases conceptuais da contabilidade como ciencia social, o seu carácter de sistema de información de características especiais; así como o concepto de utilidade da información económico financeira na armazón económica.	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT4 CT5
Coñecer o funcionamento básico dun sistema contable como instrumento informativo ao servizo do proceso de toma de decisións	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT5

Coñecer a regulación positiva da contabilidade, os seus obxectivos e carácter relativo, así como o funcionamento do sistema contable empresarial no contexto da regulación positiva española

CB2
CB3
CB4
CG10
CE8
CE10
CT4

Contidos

Tema	
(*)1. La información económica y la toma de decisiones	(*)1.1. La información económico-empresarial 1.2. La utilidad de la información económica. 1.3. Los usuarios de la información económica. 1.4. La información contable: características y requisitos
(*)2. Concepto y División de la Contabilidad	(*)2.1. Introducción al concepto de contabilidad 2.2. División de la contabilidad.
(*)3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	(*)3.1. El patrimonio de la empresa y sus componentes. 3.2. Analisis del Activo. 3.3. Analisis del Pasivo. 3.4. El fondo de maniobra. 3.5. El periodo medio de maduración de la empresa.
(*)4. Método contable y su instrumentalización	(*)4.1. El método contable y sus objetivos. 4.2. Los hechos contables: Su clasificación y formulación. 4.3. Los hechos contables y el concepto de resultado. 4.4. La cuenta como instrumento contable. 4.5. Tipos de cuenta y su funcionamiento. 4.6. El método de partida doble. 4.7. El registro de las operaciones contables. 4.8. Cuentas administrativas y cuentas especulativas.
(*)5. El ciclo contable	(*)5.1. El ciclo contable: concepto y fases. 5.2. La fase inicial: inventario y apertura. 5.3. El desarrollo del ejercicio: fase de gestión. 5.4. Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre. 5.5. La elaboración de las cuentas anuales.
(*)6. La normalización contable: la regulación legal de la contabilidad en España	(*)6.1. La normalización contable: concepto, utilidad y tipos. 6.2. La regulación legal der la contabilidad en España: el Plan General de Contabilidad. 6.3. La estructura del Plan General de Contabilidad. 6.4. Los principios contables y las cuentas anuales.
(*)7. El proceso de valoración contable	(*)7.1. La valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica y valoración sintética. 7.3. Los criterios de valoración en el Plan General de Contabilidad español.
(*)8. Análisis y contabilización de las existencias	(*)8.1. Concepto y clases de existencias. 8.2. La valoración de las existencias. 8.3. La contabilización de las existencias. 8.4. Depreciación de las existencias. 8.5. La problemática contable de envases y embalajes. 8.6. La problemática contable del IVA.
(*)9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	(*)9.1. El efectivo y otros activos líquidos equivalentes. 9.2. Los derechos corrientes de cobro. 9.3. La depreciación de los derechos corrientes de cobro.
(*)10. El pasivo corriente	(*)10.1. El pasivo: concepto y clases. 10.2. Los pasivos por operaciones de tráfico. 10.3 Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera. 10.4. Otras cuentas pasivas.
(*)11. Los inmovilizados material e intangible	(*)11.1. Concepto y clases. 11.2. El inmovilizado material. 11.3. Los inmovilizados materiales en curso. 11.4. Las inversiones inmobiliarias. 11.5. El inmovilizado intangible. 11.6. Las correcciones valorativas.
(*)12. Las inversiones financieras	(*)12.1. Concepto y clases. 12.2. La valoración de las inversiones financieras. 12.3 Los derechos preferentes de suscripción y su problemática contable. 12.4. La problemática contable de las acciones y participaciones de capital. 12.5. La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados.
(*)13. El cálculo del resultado	(*)13.1. El concepto de resultado. 13.2. Los gastos. 13.3. Los ingresos. 13.4. Las operaciones de fin de ejercicio.
(*)14. Las cuentas anuales	(*)14.1. El papel de las cuentas anuales en el sistema contable. 14.2. Las cuentas anuales en el Plan General de Contabilidad español. 14.3. La elaboración de las cuentas anuales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	40	70
Resolución de problemas	15	30	45
Traballo tutelado	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxeto de estudo, bases teóricas e/o directrices de un traballo, exercicio ou proxecto a desenrollar por o estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/o exercicios relacionados co a asignatura. Deben desenrollarse as solucións adecuadas e correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas o algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Acostumase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os estudantes poden exponer as dúbidas que lle xurdan o ir resolvendo as cuestións plantexadas e que son resoltas de forma personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Proba escrita individual consistente na resolución dun exercicio	40	CB2 CB3 CB4 CG10 CE8 CE10 CT3 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prueba consistente en una serie de cuestiones teórico/prácticas concretas que cubren la totalidad del campo de conocimientos recogidos en la materia.	60	CB2 CB3 CB4 CG10 CE10 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua consta de dúas probas escritas que se farán o longo do cuatrimestre. Para superar estas probas é necesario alcanzar en cada unha delas unha puntuación de 5 sobre 10. Estas probas supoñen o 100% da nota.

Considérase que un alumno está en avaliación continua si se presenta a algunha das probas parciais.

Se un estudante suspende algunha das dúas probas parciais plantexadas, poderase presentar a convocatoria oficial de xaneiro ca proba suspensa, e se se presenta a de xullo se lle examinará da totalidade da materia.

Aqueles estudantes que optaran por a avaliación continua, en xaneiro serán avaliados por as notas obtidas nos exámenes. Se o alumno se presenta en xaneiro a unha das probas parciais, por teren a outra aprobada, e a suspende, esta será a nota que aparecerá na cualificación final. Se non seguiu a avaliación continua será calificado ca nota que sacara no examen.

Esta guía é orientativa e esta suxeta a modificacións se o longo do curso se estiman necesarias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico.

No caso de conflito ou disparidad entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES, 2016, Pirámide

Plan General de Contabilidad, R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07).

Antonio Socías Salvá, Contabilidad Financiera. Supuestos, 2011, Pirámide

José Domínguez Casado y otros, Introducción a la Contabilidad Financiera I, 2011, Pirámide

Esther Albelda Pérez, Introducción a la Contabilidad Financiera, 2014, Pirámide

Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), Contabilidad Financiera II, 2012, Pirámide

Fernández Cuesta C; Gutierrez López E, Introducción a la Contabilidad Financiera, 2014, Pirámide

Del Campo Moreno, P, Contabilidad Financiera, 2012, Ediciones Académicas

Del Campo Moreno, P; Parte Esteban, L., Prácticas de Contabilidad Financiera, 2012, Ediciones Académicas

Muñoz Merchante, Angel, Introducción a la Contabilidad, 2015, EDIASA

Arquero Montaña, J.L. et al, Introducción a la Contabilidad Financiera, 2015, Pirámide

Alberda Perez, E; Sierra Garcia, L, Introducción a la Contabilidad Financiera. Ejercicios Básicos, 2017, Pirámide

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Materia	Dirección de operacións			
Código	004G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	Lampón Caride, Jesús Fernando Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos e ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto, modo e lugar de elaboración, recursos necesitados e a súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber • saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber • saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber • saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber • saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber • saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.	CG1 CG10 CG11 CE6
Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6

Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CT5
Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DISEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUBMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37.5	25	62.5
Estudo de casos	30	60	90
Seminario	7.5	20	27.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	21	22.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	21	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, realizará tarefas de procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, aplicación de métodos e ferramentas de solución de problemas,... relacionados coa estratexia de operacións.
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.
Seminario	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	<p>Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.</p> <p>A demostración das competencias adquiridas en cada actividade levarase a cabo presencialmente durante o período lectivo.</p> <p>Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.</p>	30	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5
Seminario	<p>Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.</p> <p>Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos pequenos.</p>	20	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5
Exame de preguntas obxectivas	<p>Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades</p>	25	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	<p>Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.</p>	25	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14 CE6 CE12 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos e de todas as probas citadas anteriormente. Para que as probas de avaliación, sexan tidas en conta na nota final da materia, o alumno debe obter en cada proba ou conxunto de probas como mínimo o 50% do valor asignado a ditas probas.

Para superar a materia é necesario superar o exame final e acadar un mínimo de 5 puntos sobre 10 na materia.

O resultado da avaliación exprésarase unha escala de 0 a 10 puntos. No caso de superar o exame, a nota final da materia resultará da suma da nota acadada no exame e das notas dos traballos realizados nas prácticas e as actividades presenciais.

No caso de non superar o exame, a nota final da materia será a resultante de exprésar a nota do exame final nunha escala de 10 puntos.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico.

IMPORTANTE: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro da Facultade de CC. Empresariais e Turismo para o presente curso académico. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da Facultade por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade (<http://fcetou.uvigo.es/index.php/gl/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Domínguez Machuca, J.A. y otros, Dirección de operaciones. Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios., 1ª, McGraw-Hill, 1995, Madrid

Domínguez Machuca, J.A. y otros, Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios., 1ª, McGraw-Hill, 1995, Madrid

Heizer, J.; Render, B., Dirección de la Producción y de Operaciones. Decisiones Tácticas., 11ª, Pearson Educación, 2015, Madrid

Heizer, J.; Render, B., Dirección de la Producción y de Operaciones. Decisiones Estratégicas., 11ª, Pearson Educación, 2015, Madrid

Heizer, J.; Render, B., Operations Management. Sustainability and Supply Chain Management. Global Edition., 11th, Pearson Education, 2014, Essex

Heizer, J.; Render, B., Principles of Operations Management., 9th, Pearson Education, 2014, Boston

Krajewski, L.J.; Ritzman, L.P.; Malhotra, M.A., Administración de Operaciones. Procesos y Cadena de Suministros., 10ª, Addison Wesley, 2013, Madrid

Miranda, F.J. y otros, Manual de Dirección de Operaciones., 1ª, Thomson, 2005, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Informática no 1º cuatrimestre do 4º curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección de recursos humanos**

Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	004G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Diéguez Castrillón, María Isabel Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da asignatura é adquirir competencias que permitan tomar decisións sobre os recursos humanos das organizacións, tanto no ámbito do acceso, da planificación, mantemento, desenvolvemento e control..			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber • saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber • saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos	CG1 CG5 CG8 CG9 CG13 CE6 CE10 CE16
Conseguir que o alumnado fixe obxectivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno.	CG1 CG5 CG13 CE3 CE5 CE6 CE11 CE14

Contidos	
Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos Tema 4: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución Tema 5: Planificación de recursos humanos na empresa Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37.5	0	37.5
Estudo de casos	30	60	90
Estudo previo	0	80	80
Prácticas de laboratorio	7.5	10	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesorado dos contidos básicos da materia. Explicación de directrices de traballo, fontes de información e pautas para desenvolver o traballo da materia. Interacción co alumnado
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios e problemas do ámbito dos RRHH
Estudo previo	Consulta e análise de materiais
Prácticas de laboratorio	Dominio de programa informático de xestión de RRHH

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención individualizada na aula e en horario de titorías.
Estudo de casos	Atención individualizada na aula durante a realización de casos, e en horario de tutorías
Prácticas de laboratorio	Atención individualizada na aula durante a realización de prácticas de laboratorio, e en horario de titorías
Estudo previo	Atención individualizada en horario de titorías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Probas escritas teórico-prácticas	50	CG1
	Actividade C: Proba avaliación continua 1 (12,5%)		CG5
	Actividade D: Proba avaliación continua 2 (17,5%)		CG13
	Actividade E: Proba final (20%)		CE3
			CE5
			CE6
			CE10
			CE11
			CE14
			CE16

Estudo de casos	Inclúe resolución de problemas e exercicios, presentacións, exposicións, traballos, proxectos, e prácticas de laboratorio Actividade A: Casos prácticos GM 25% (15% calidade do contido dos traballos + 10% participación nas actividades das clases) Actividade B: Nóminas e retribucións 25%	50	CG1 CG5 CG8 CG9 CG13 CE3 CE5 CE6 CE10 CE11 CE14 CE16
-----------------	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira convocatoria (xaneiro)

Alternativa a) Avaliación continua segundo os criterios de avaliación arriba expostos. Para superar a avaliación continua é obrigatorio obter como mínimo un 5 sobre 10 nas actividades avaliativas B, C, D e E.

Para os estudantes que sigan a avaliación continua e non teñan superado UNHA das actividades C ou D poderá recuperar a actividade suspendida na data oficial de xaneiro establecida para o exame global de avaliación da materia.

Enténdese que os estudantes que teñen algunha cualificación nalgunha das actividades obxecto de avaliación seguen a avaliación continua.

En caso de que a cualificación da avaliación continua sexa igual o superior a 5, pero algunha das actividades B, C, D ou E estea suspensa, a cualificación final máxima poderá ser de ata 4.9 (SUSPENSO).

Alternativa b) So para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado UNHA das actividades avaliativas B, C, D, E, poderá recuperar a actividade suspendida na data oficial de xullo establecida para a proba de avaliación da materia.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podécese requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LEAL, A.; ALFARO DE PRADO, A.; RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., El Factor Humano en las Relaciones Laborales, Pirámide, 1999,

PEREDA MARIN, SANTIAGO, Dirección y gestión de recursos humanos por competencias, Editorial Ramón Areces, 2011,

MONDY R., Administración de recursos humanos, Prentice Hall, 2010,

CALLE DURÁN M^a DEL CARMEN, ORTIZ DE URBINA, MARTA, Fundamentos de Recursos Humanos, Pearson Educacion, 2013,

Bibliografía Complementaria

DESSLER, G., Administración de Recursos Humanos, Prentice Hall, 2009,

DOLAN, S.; VALLE, R.; JACKSON, S e SCHULER, R.S, La Gestión de los Recursos Humanos, McGraw Hill, 2007,

BYARS L., RUE L., Gestión de los recursos humanos, Irwin, 1997,
RUBIO DE MEDINA, M.D., Retribuciones Laborales, Bosch, 2005,
GÓMEZ MEJIA, L., BALKIN, D., CARDY, R., Gestión de RRHH, Prrentice Hall, 2008,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	004G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Pintos Clapés, Juan			
Profesorado	Pintos Clapés, Juan			
Correo-e	jpc@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	<p>A asignatura encádrase no primeiro cuatrimestre do segundo curso do grao. Trátase dunha materia para os alumnos que xa teñen completado o primeiro curso, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estadística, un coñecemento básico das cales é moi importante para o estudo da econometría.</p> <p>De este modo, o alumno encontraranse preparado para abordar unha asignatura de análise como é a econometría, na que empregará os seus coñecementos estadísticos para construír modelos econométricos xerais, que son aplicables en principio o estudo e resolución de problemas dunha ampla variedade de materias relacionadas coa titulación.</p>			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber • saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión das técnicas econométricas básicas dende un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13 CE7
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes no mundo económico e empresarial.	CG13 CE12
Capacidade de abordar de xeito eficaz certos problemas do eido empresarial empregando a metodoloxía econométrica axeitada.	CG1 CG2 CE12 CT3
Habilidades para a argumentación e obtención de conclusións de xeito rigoroso a partir da evidencia empírica.	CG1 CG2 CG5

Contidos	
Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición e obxectivos do modelo econométrico. Deseño y construción do modelo econométrico.

2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación do modelo. Hipóteses básicas do modelo. Estimación e interpretación dos coeficientes estimados. Propiedades dos estimadores. Bondade de axuste. Contrastes de hipóteses. Predicción. Outras cuestións relacionadas co Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).
3. Incumprimento das hipóteses clásicas.	Análise, consecuencias, diagnose e posibles solucións se hai incumprimentos das hipóteses clásicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas	7	16	23
Prácticas de laboratorio	15	24	39
Seminario	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	3	20	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introducción dalgunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Permite ó alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas de laboratorio	Nestas sesións de laboratorio informático se aplicarán os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para a realización de supostos prácticos coa axuda dun programa informático econométrico. Os alumnos traballarán individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Seminario	Sesións en grupos pequenos que permiten afondar ou complementar os contidos da materia mediante a discusión de problemas ou exercicios entre o profesor e os alumnos. O reducido tamaño dos grupos permite una atención personalizada ás dúbidas e inqedanzas dos alumnos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Sesións en grupos pequenos que permiten afondar ou complementar os contidos da materia mediante a discusión de problemas ou exercicios entre o profesor e os alumnos. O reducido tamaño dos grupos permite una atención personalizada ás dúbidas e inqedanzas dos alumnos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de exercicios resoltos, exposición de exercicios na pizarra, traballos, etc.	20	CG1 CG2 CG5 CG13 CE7 CE12 CT3
Prácticas de laboratorio	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de supostos resoltos, exposición de supostos no laboratorio, traballos, etc.	30	CG1 CG2 CG5 CG13 CE7 CE12 CT3

Exame de preguntas obxectivas	A avaliación neste contexto consistirá en preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	50	CG1 CG2 CG13 CT3
-------------------------------	---	----	---------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame de preguntas obxectivas poderá segmentarse mediante probas parciais.

- Para a edición de xaneiro de 2020 haberá dúas formas de avaliación:

Opción A: consistirá no sistema de avaliación continua que se acaba de expoñer. **Entenderase que o alumno se acolle a este sistema de avaliación continua cando se presente a algunha das metodoloxías/probas de avaliación descritas.** Anunciarase a principio de curso un cronograma donde aparecen as datas das distintas probas de avaliación continua.

Se poderá establecer unha nota mínima no exame de preguntas obxectivas para poder supera-la asignatura.

Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua terán a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Faitic antes da primeira proba de avaliación e de acceder regularmente á plataforma de teledocencia para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

Opción B: O estudante que non se acolla o sistema de avaliación continua será avaliado mediante a realización dun exame final do 100% da nota na data oficialmente establecida.

- Para a edición de xullo de 2020 a avaliación consistirá na realización dun exame do 100% da nota na data oficialmente establecida.

- Na convocaría de Fin de Carreira a avaliación consistirá na realización dun exame do 100% da nota na data oficialmente establecida.

Tanto para a edición de xullo como para a convocatoria de Fin de Carreira, tanto as competencias avaliadas coma os resultados do aprendizaxe serán os mesmos que para a edición de xaneiro.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2019-20.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dougherty, C., Introduction to Econometrics, 5ª, Oxford University Press, 2016,

Wooldridge, J.M., Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno, 5ª, Cengage Learning Editores, 2015,

Bibliografía Complementaria

Stock, J.H. y Watson, M.M., Introducción a la Econometría, 3ª, Pearson, 2012,

Gujarati, Econometría, 5ª, McGraw-Hill, 2010,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

-É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames e probas. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non se lle permita realiza-lo exame en cuestión.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular ás clases. Sen dúbida, a asistencia fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	004G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Contabilidade Financeira II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia Contabilidade Financeira I do primeiro cuadrimestre do 2º curso de ADE, centrándose no estudo da contabilización das operacións vinculadas ao ciclo de capital, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática contable específica das sociedades, e o estudo dos activos correntes. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	CB2 CB3 CB4 CG3 CG9 CG10 CG14 CE6 CE7 CE10 CT4
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG5 CG13 CE4 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
I. AS INVERIONS FINANCEIRAS. ACTIVOS FINANCEIROS	I.1. Instrumentos financeiros I.2. Activos financeiros. Concepto e clasificación I.3. Créditos comerciais e non comerciais I.4. Valores representativos de débeda I.5. Investimentos en instrumentos de patrimonio I.6. Reclasificaicón e baixa de activos financeiros I.7. Deterioración de valor dos activos financeiro
II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	II.1. As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. II.2. O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. II.3. Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. II.4. Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. II.5. Do negocio sobre as propias accións.
III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	III.1A autofinanciación: Concepto e clases. III.2. O resultado do exercicio e base de repartición. III.3. Orde de prelación na distribución das ganancias. III.4. Remuneración das accións. III.5. As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento III.6. Outros participes. III.7. O resultado negativo: A absorción de perdas III.8. Os resultados pendentes de aplicación
IV. FINANCIAMENTO BASICA: (I) PATRIMONIO NETO. (II) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCÍONS, DOAZÓNS E LEGADOS RECIBIDOS	IV.1. Problemática dos activos financeiros dispoñibles para a venda. IV.2. Operacións de cobertura IV.3. Subvencións, doazóns e legados recibidos.
V. FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E EMPRESTITOS	V.1. Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. V.2. Tipos de préstamos e empréstitos. V.3. A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e empréstitos. V.4. Problemática contable dos préstamos e empréstitos ordinarios. V.5. Problemática contable dos empréstitos convertibles e con warrant. V.6. Problemática contable doutros tipos de empréstitos especiais. V.7. Problemática contable do leasing ou arrendamento financeiro. V.8. Problemática contable doutras fontes de financiamento alleo permanente

VI. FINANCIACION BASICA:
 (II) PASIVO NON CORRENTE:
 (2) PROVISIONS

VI.1. Provisions: Concepto. VI.2. Provisión por retribucións a L/P ao persoal. VI.3. Provisión para impostos. VI.4. Provisión para outras responsabilidades. VI.5. Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. VI.6. Provisión para actuacións ambientais VI.7. Provisión para reestruturacións VI.8. Provisión por transaccións con pagos baseados en instrumentos de patrimonio

VII. ACTIVO NON CORRENTE:
 (I) O INMOBILIZADO TECNICO
 E Os INVESTIMENTOS
 INMOBILIARIOS

VII.1. Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. VII.2. Problemas valorativos. inmovilizado material e intanxible. VII.3. Investimentos Inmobiliarios. VII.4. Activos non correntes mantidos para a venda. VII.5. A depreciación do inmovilizado. VII.6. Métodos de amortización. VII.7. Deterioro de valor de activos non correntes

VIII. CONTAS ANUAIS:

VIII.1. Marco xurídico. VIII.2. O balance VIII.3 A conta de Perdas e Ganancias VIII.4. O Estado de cambios no Patrimonio Neto. VIII.5. O Estado de Fluxos de Efectivo VIII.6. A Memoria

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	15	15	30
Prácticas en aulas informáticas	5	15	20
Lección maxistral	28	42	70
Práctica de laboratorio	3	27	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Realización de casos prácticos polo alumno
Prácticas en aulas informáticas	Aprendizaxe dun programa de computador. Control do proceso de aprendizaxe por parte do alumno. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.
Lección maxistral	Exposición dos contidos básicos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Nas clases prácticas de resolución de problemas, os estudantes poden plantexar as dúbidas que lle xurdan o ir realizando os exercicios e que son resoltas de forma personalizada
Prácticas en aulas informáticas	No desenvolvemento das prácticas propostas, cada estudante plantexa os problemas que lle xurden, sendo resoltos o longo da sesión de forma personalizada.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Seminario	Realización dunha proba escrita sobre a materia explicada	60	CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG13 CG14 CE4 CE6 CE7 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Práctica de laboratorio	realización dunha proba escrita sobre a materia explicada	40	CB2 CB3 CG1 CG3 CG9 CG10 CE10 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua consta de dúas probas escritas que se farán ao longo do cuadrimestre. Para superar estas probas é necesario alcanzar en cada unha delas unha puntuación de 5 sobre 10. Estas probas supoñen o 100% da nota.

Considérase que un alumno está en avaliación continua se se presenta a algunha das probas parciais. Se un estudante suspende algunha das dúas probas parciais expostas, poderase presentar á convocatoria oficial de maio coa/s parte/s non superada/s. Aqueles estudantes que optasen pola avaliación continua, en maio serán avaliados polas notas obtidas nos exames realizados (100%). Se no examen de maio ten que recuperar algún dos parciais, e o suspende, a nota final será a correspondente a este examen.

Os alumnos que non superen a materia no convocatoria de maio, poderán presentarse á convocatoria de xuño onde se lles examinará da totalidade da materia, e serán calificados ca nota obtida no examen.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Wanden-Berghe, J.L., Contabilidad Financiera II, 2012, Pirámide

Marín Hernández Salvador (coord), Contabilidad Práctica para todos, 2019, Pirámide

Bibliografía Complementaria

Herrador Alcaide, Teresa, Contabilidad Financiera Superior, Ediciones Académicas

Montesinos Julve, V., Fundamentos de Contabilidad Financiera, 2015, Pirámide

Plan General de Contabilidad, Real Decreto 1514/2007,

Ley de Sociedades de Capital. Real Decreto 1/2010,

Torvisco Manchón B., Fundamentos de contabilidad de sociedades, Pirámide

Campo Moreno, Paloma del, Prácticas de contabilidad financiera, Ediasa

Campo Moreno, Paloma del, Contabilidad Financiera, Ediasa

Fernández Cuesta, C., Introducción a la Contabilidad Financiera. Adaptado a la pequeña y mediana empresa, 2014, Pirámide

Quesada Sánchez, F.J., Soluciones a la problemática contable de las empresas, 2012, Garceta

Arquero Montaña, J.L. et al, Introducción a la Contabilidad Financiera, 2015, Pirámide

Tejada, A; et al, Manual práctico de Contabilidad, 2017, Pirámide

Azcárate Llanes, F; Fernández Chulián; M, Operaciones contables avanzadas, 2015, Pirámide

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisiones de investimento				
Materia	Decisiones de investimento			
Código	004G020V01402			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportar os coñecementos necesarios para facilitar la valoración e selección de proxectos de inversión para tomar as decisións de inversión mis axeitadas para o futuro da empresa. Faciliatar aquelas farramentas que permitan avaluar inversións e tomar decisións mais favorables			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber • saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer • Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer • Saber estar / ser
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber • saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber • saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber • saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber • saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)Conocer los principios básicos de la gestión financiera de empresas	CG1 CE3 CE5
(*)Conocer el concepto de inversión y sus implicaciones en el sistema empresarial	CG1 CG14 CE3 CE5 CE16

(*)Conocer la interrelación entre las inversiones y la estructura financiera	CG1 CG3 CG10 CG11 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
(*)Conocer el objetivo financiero	CG1 CG14 CE3 CE5 CE16
(*)Conoce la situación de una empresa a partir de sus estados financieros	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
(*)Conocer aquellas características definitorias que van a influir en la rentabilidad de las inversiones	CG1 CG10 CG11 CG13 CG14 CE7 CE11 CE12 CE16
(*)Conocer y aplicar las principales técnicas analíticas para determinar la rentabilidad de las inversiones	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE12 CE16
(*)Interpretar y dar a conocer los diferentes resultados obtenidos en la evaluación y rentabilidad de inversiones	CG1 CG3 CG10 CG14 CE7 CE11 CE12

Contidos

Tema	
Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico-financiera da empresa: Fondo de Rotación. Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financiero. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento: Efecto do tempo sobre o valor do diñeiro. Operacións de *capitalización e actualización.
Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación de investimentos na empresa.
Avaliación de investimentos	Métodos estáticos se selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio de valor capital. O criterio da TIR

Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Interpretación e toma de decisións de investimento	- *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento. - Metodoloxías complementarias.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas informáticas	5	10	15
Resolución de problemas	15	30	45
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso ferramenta informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos e aplicacións funciones financeiras.
Resolución de problemas	Resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan aos alumnos consolidar os coñecementos. Os alumnos poden participar a través de preguntas, durante o desenvolvemento dos exercicios.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas á resolución de problemas financeiros. Presentación e aplicación de funcións financeiras.
Resolución de problemas	Resolución de supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e formarán parte da avaliación continua da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas en aulas informáticas	Resolución de exercicios relacionados coas funcións financeiras aplicadas ás decisións de investimento	10	CG3 CG13 CG14 CE7 CE12
Resolución de problemas	Os alumnos resolverán supostos propostos durante o cuadrimestre, que serán *avaluados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán parte da avaliación continua da materia	20	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16

Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superar a convocatoria	70	CG1 CG10 CG11 CG13 CG14 CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
---------------------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Pódense consultar as datas de exames na páxina web de *Facultade de Ciencias *Empresariais e Turismo de Ourense.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

PISÓN FERNÁNDEZ, I., DIRECCIÓN Y GESTIÓN FINANCIERA DE LA EMPRESA, Madrid, 2001, PIRAMIDE

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., DIRECCIÓN FINANCIERA I. SELECCIÓN DE INVERSIONES., Madrid, 2006, Pirámide

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., GESTIÓN FINANCIERA: TEORÍA Y CASOS PRÁCTICOS, Santiago, 2005, Tórculo

Fernández Álavez, A.I., INTRODUCCIÓN A LAS FINANZAS, Madrid, 1994, Cívitas

hayat, S. y San Millán, A., FINANZAS EN EXCEL, Madrid, 2006, McGraw Hill

Suarez Suarez, DECISIONES OPTIMAS DE INVERSION Y FINANCIACIÓN, Madrid, 2005, Pirámide

López López, V.; Illanes Sánchez,, J.C., CASOS DE ECONOMÍA DE LA EMPRESA: modelos y soluciones con excel, 2002, Netbiblo

Mascareñas Pérez Iñigo, J., FINANZAS PARA DIRECTIVOS, Madrid, 2010, Pearson

Vallelado González, E.; Azofra Palenzuela, V., PRÁCTICAS DE DIRECCIÓN FINANCIERA, Madrid, 2002, Pirámide

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/O04G020V01601

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará a los alumnos la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Materia	Dirección comercial I			
Código	004G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia conecta ao estudante con aspectos da mercadotecnia básicos para coñecer e entender o mercado e os consumidores dunha empresa. En concreto, a materia Dirección Comercial I pretende afondar no estudo da mercadotecnia estratéxica e das ferramentas de análises e planificación do mercado de cara a desenvolver estratexias exitosas para as empresas no mercado.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión dos conceptos básicos, o contido actual da mercadotecnia e o seu papel nas organizacións.	CE6 CE14
Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	CG1 CG5 CE6 CE14 CT3

Contidos	
Tema	
Tema 1. Introducción e contido da mercadotecnia	1.1. Definición e concepto de mercadotecnia 1.2. O enfoque do cliente e a xestión da súa lealdade 1.3 Mercadotecnia en áreas especiais
Tema 2. A planificación de mercadotecnia	2.1. O plan estratéxico de mercadotecnia 2.2. As estratexias de mercadotecnia
Tema 3. Análise do mercado e os consumidores (Demanda de mercado)	3.1. Definición do concepto de mercado. Determinantes da demanda 3.2. Medición e previsión da demanda
Tema 4. Análise do mercado e os consumidores (Investigación comercial)	4.1 Introducción 4.2. SIM 4.3. Investigación de mercadotecnia
Tema 5. Análise do mercado e os consumidores (Comportamento de compra do consumidor)	5.1 Concepto 5.2 Factores de influencia 5.3 Proceso de decisión de compra
Tema 6. A segmentación de mercados e o posicionamento	6.1. A segmentación 6.2. Proceso e estratexias de segmentación 6.3. Posicionamento

Tema	1.1. Definición e concepto de mercadotecnia 1.2. O enfoque do cliente e a xestión da súa lealdade 1.3 Mercadotecnia en áreas especiais
Tema 1. Concepto e contido da mercadotecnia	2.1. O plan estratéxico de mercadotecnia
Tema 2. A planificación de mercadotecnia	2.2. As estratexias de mercadotecnia
Tema 3. Análise do mercado e os consumidores	3.1. Definición do concepto de mercado. Determinantes da demanda 3.2. Medición e previsión da demanda
Tema 4. A segmentación de mercados	3. 4. Análise do mercado e os consumidores (Investigación comercial) 3.4.1 Introducción 3.4.2. SIM 4.3. Investigación de mercadotecnia 3. 5. Análise do mercado e os consumidores (Comportamento de compra do consumidor) 3.5.1 Concepto 3.5.2 Factores de influencia 3.5.3 Proceso de decisión de compra 4.1. A segmentación 4.2. Proceso e estratexias de segmentación 4.3. Posicionamento

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Resolución de problemas	15	15	30
Seminario	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	2	43	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo docente e que consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Resolución de problemas	Actividade na que se realizan problemas, exercicios e exposicións relacionados coa materia.
Seminario	Tempo dedicado polo docente a atención e orientación colectiva dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tempo adicado polo docente á atención dos estudantes

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Pode ser obxecto de avaliación calquera actividade realizada na aula.	10	CE6 CE14
Resolución de problemas	Avaliase a capacidade do estudante para aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos e a comunicación oral e escrita.	30	CG1 CG5 CE6 CE14 CT3
Exame de preguntas obxectivas	Probas de avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas tipo test, preguntas verdadeiro/falso ou preguntas de resposta curta.	60	CG1 CE6 CE14 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes de avaliación continua para superar a materia teñen que cumprir dúas condicións: (1) obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e (2) obter como mínimo 2 puntos sobre 6 en próbaa tipo test. A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo docente (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, □), mantense nas convocatorias de maio e xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos. Os alumnos que non poidan seguir a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos, que non necesariamente coincidirá coa do resto dos

alumnos.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de estudantes, medios para traballar en grupo, etc

O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade. <http://fctou.uvigo.es/index.php/es/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 17ª, 2018, Prentice Hall

Bibliografía Complementaria

Lopez, MJ, Marketing estratergico, 2013, Prentice Hall-Pearson

Philip Kotler y Gary Armstrong, Direccion de marketing, 2008, Prentice Hall

Gonzalez Vazquez, E y otros, Manual práctico de marketing, 2014, Pearson

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase aos estudantes a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	004G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vázquez Barquero, José Ángel			
Profesorado	Pereira Lorenzo, Nemesio Vázquez Barquero, José Ángel			
Correo-e	jvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender las bases de funcionamiento de la economía tanto en los ámbitos más amplios como en los más próximos	CB2 CG1
Lograr el manejo por parte de los estudiantes del análisis económico a través de sus herramientas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sean capaces de construir modelos económicos simples, que mediante una representación simplificada de la realidad permitan tratar adecuadamente el problema.	CB2 CB5 CG1 CG2 CG5
Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante y de su contenido	CB3 CB4 CG6
Despertar el interés de los estudiantes respecto al análisis de los efectos de las políticas macroeconómicas, de modo que ante la aplicación de un nuevo instrumento de política económica sean capaces de formarse una opinión fundamentada sobre su eficacia en la consecución de los objetivos para los cuales se haya planteado	CB2 CG1 CG2

Contidos
Tema

1. Introducción a la Macroeconomía	Temas de estudio de la Macroeconomía. La medición de la actividad económica.
2. El mercado de bienes	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Los mercados financieros	La oferta y la demanda de dinero. La determinación del tipo de interés. El Banco Central. El multiplicador monetario. La curva LM..
4. Análisis conjunto de los mercados de bienes y financieros: el modelo IS-LM	Obtención de la curva de demanda.
5. El mercado de trabajo	Variables relevantes del mercado de trabajo. Determinación de salarios. Determinación de precios. Tasa de paro natural.
6. Análisis conjunto de todos los mercados: el modelo OA-DA	La obtención de la curva de oferta. El equilibrio a corto y medio plazo.
7. La curva de Phillips	.
8. La inflación, la actividad y el crecimiento de la cantidad de dinero	.
9. Macroeconomía en una economía abierta	Tipos de cambio. Mercado de divisas. Balanza de pagos y tipos de cambio. Mercados financieros y tipos de cambio.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	14	18	32
Actividades introductorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	El profesor elaborará documentación específica para cada una de las sesiones que los alumnos deberán haber leído antes de cada clase para asegurar un buen aprovechamiento de las sesiones teóricas.
Resolución de problemas	Las clases prácticas consistirán en la resolución de hojas de ejercicios y casos, que habrán sido facilitados con anterioridad a los alumnos. Así se optimizará el tiempo, destinándose a la aclaración de aquellas cuestiones que presenten mayores dificultades para los alumnos. Además, se realizará un trabajo/resumen crítico sobre algún libro a indicar por el profesor.
Actividades introductorias	Las tutorías en grupo se destinarán a la realización de actividades que permitan afianzar los conocimientos adquiridos tanto en las clases teóricas como en las prácticas, así como para ir resolviendo las dudas que vayan surgiendo a lo largo del programa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. El examen evaluará toda la materia expuesta a lo largo del curso.	60	CB4 CG1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para llevar a cabo la evaluación continua se realizarán a lo largo del curso controles sobre los diferentes temas que incluye la asignatura. Estos controles incluirán una batería de preguntas cortas, tipo test y ejercicios prácticos. Se valorará la asistencia presencial a clase y los ejercicios que el alumno resuelva en el aula.	40	CB4 CG1

Outros comentarios sobre a Avaliación

En las convocatorias de junio y julio, la nota final de la asignatura resultará de la suma de la nota obtenida en la evaluación continua, que supondrá un 40% de la nota final (hasta 4 puntos) y la nota obtenida en un examen final, que valdrá el 60% restante de la nota final (hasta 6 puntos). Para aprobar la asignatura será preciso obtener una nota final igual o superior a 5 puntos sobre 10 en el examen final. El 40% de la nota se obtendrá mediante la evaluación continua del alumno, lo que incluye la asistencia tanto a las clases teóricas como a las clases prácticas, la entrega de hojas de ejercicios y la nota de las

pruebas que se realizan a lo largo del curso. En consecuencia, los criterios para calcular la nota final serán los siguientes: A) Hasta 3 puntos por las notas de las pruebas realizadas en la evaluación continua a lo largo del curso; B) Hasta 1 punto por la asistencia a las clases teóricas y prácticas, que es obligatoria para poder realizar una evaluación continua y cuya ausencia injustificada será penalizada proporcionalmente al número de faltas. C) Hasta 6 puntos por la nota del Examen Final escrito, que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. Será necesario, para poder superar la asignatura, alcanzar una nota de 5 puntos sobre 10 en este examen final.

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Blanchard, O., Macroeconomía, 4ª, Pearson Prentice-Hall, 2006

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos, 2ª, Pearson Prentice-Hall, 2007

Mankiw, N. G., Macroeconomía, Antoni Bosch, 2009

Krugman, P.R. y Obstfeld, M., Addison Wesley, Economía Internacional: Teoría y Política, 2006

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	004G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Molina Abrales, Antonio			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio			
Correo-e	molina@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Para elo se estudan os principais obxectivos de estabilización coxuntural, as características das ferramentas monetarias, fiscais, comerciais, cambiarias e as políticas sectoriais máis relevantes.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	• saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer • Saber estar / ser
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaces de identificar os principais agregados que definen os obxectivos de política económica e as políticas para alcanzalos, distinguindo entre políticas macro e microeconómicas. Ademais, os alumnos/as han de comprender o papel do diñeiro e das institucións monetarias, así como os mecanismos de transmisión da política monetaria nunha economía pechada e nunha economía abertas con diferentes réximes cambiarios.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE16 CT1 CT5

Ser capaces de analizar e discutir as recentes decisións de política económica que levaron a cabo as diferentes institucións públicas e en que medida a actual crise económica condicionou tales decisións e limitou os seus efectos.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CT1 CT5
---	--

Comprender os efectos e limitacións da política fiscal.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT5
---	--

Ser capaces de interpretar os informes das principais institucións económicas relativos á política económica e analizar os principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a estes temas.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE2 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT5
---	--

Contidos

Tema	
Introducción	Conceptos básicos. Tipoloxía de políticas. Restricións da Política Económica.
Obxectivos de Política Económica	Principais obxectivos da política económica: emprego, estabilidade de prezos, crecemento económico, redistribución da renda. Marco teórico e indicadores.
Política monetaria	Institucións. Variables e relacións monetarias. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de política monetaria.
Política orzamentaria	Bases teóricas. Instrumentos de política fiscal. Déficit público e débeda pública.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de la competencia. Política de I+D+i

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	52	78
Prácticas en aulas informáticas	15	23	38
Seminario	5	25	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse no laboratorio informático.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos, que perminten afondar nos contidos da materia. A súa principal finalidade é ser complemento das clases teóricas. Desenvolveranse en aulas de tamaño reducido.

Atención personalizada	
	Descrición
Metodoloxías	
Seminario	Os seminarios desenvolveranse nos Grupos Pequenos, polo que a interacción entre os alumnos e o profesor será frecuente.
Prácticas en aulas informáticas	As prácticas de laboratorio desenvolveranse nos Grupos Medianos no laboratorio informático. O profesor supervisará o traballo realizado polos alumnos no ordenador.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	70	CG1 CG2 CG5 CG13 CG14 CE2 CE13 CE14 CT1 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba escrita na que o alumno deberá solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo establecido polo profesor. Os exercicios estarán baseados nas actividades realizadas nos laboratorios e nos seminarios. Así, os alumnos deberán demostrar a súa capacidade á hora de aplicar os seus coñecementos teóricos nos casos prácticos.	30	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para a edición de **xaño de 2020** haberá dúas formas de avaliación:

Opción A (Avaliación Continua): Haberá un exame parcial a metade de cuadrimestre que ponderará un 50% na nota final. **Entenderase que o alumno se acolle ao sistema de avaliación continua se se presenta ao devandito examen.** Hacia o final do curso haberá un segundo exame parcial que tamén ponderará un 50% na nota final. Anunciarase a principio de curso un cronograma donde aparecerán as datas da avaliación continua. Finalmente, a nota final virá dada pola media aritmética das notas acadadas nas dúas probas parciais.

Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua terán a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Faitic antes da primeira proba de avaliación e de acceder regularmente á plataforma de teledocencia, para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

Opción B: O estudante que non se acolla ao sistema de avaliación continua será avaliado mediante a realización dun examen

final de carácter escrito na data oficialmente establecida coas seguintes ponderacións: proba de preguntas de desenvolvemento (70%) e proba de resolución de exercicios (30%).

- Para a edición de **xullo de 2020** haberá tamén dúas formas de avaliación:

Opción A (Recuperación): Aos estudantes que se acolleron ao sistema de avaliación continua e posúan un exame parcial aprobado, se lles conservará esta nota e terán que realizar o exame parcial da parte suspensa. A nota final será novamente a media aritmética.

En caso de ter os dous exames parciais suspensos deberán presentarse a un exame final do 100% da materia coas seguintes ponderacións: proba de preguntas de desenvolvemento (70%) e proba de resolución de exercicios (30%).

Opción B: O estudante que non se acollera ao sistema de avaliación continua será avaliado mediante a realización dun examen

final de carácter escrito na data oficialmente establecida coas seguintes ponderacións: proba de preguntas de desenvolvemento (70%) e proba de resolución de exercicios (30%).

Aínda que tanto na primeira como na segunda oportunidade a nota final será a media ponderada entre a parte de preguntas de desenvolvemento e a parte de resolución de exercicios, se o alumno non acadara un mínimo de 4 puntos (sobre 10) no exame de preguntas de desenvolvemento, a nota final da materia non superará os 4 puntos.

Fin de carreira:

O alumno que opte por examinarse en fin de carreira será avaliado unicamente cun exame teórico-práctico (que valerá o 100% da nota).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes edicións son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade da FCETOU para o curso académico 2019-20. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuadrado Roura, J. R. (dir), Política económica. Elaboración, instrumentos e instrumentos, 5ª edición, McGraw Hill, 2015,

Bibliografía Complementaria

Fernández Díaz, A., Parejo Gámir, J. A., Rodríguez Sáiz, L., Política Económica, 4ª edición, McGraw Hill, 2011,

Blanchard, O., Dell'Ariccia G., Mauro P., Rethinking Macroeconomic Policy, IMF Staff Position Note, 2011,

García Reche, Andrés (coord), Política Económica Sectorial y Estructural, Tirant lo Blanch, 2003,

Krugman, P., Obstfeld, M., Economía internacional : teoría y política, Pearson Educación, 2006,

Mankiw, N. Gregory, Macroeconomía, Antoni Bosch, 2009,

Motta, M., Competition Policy: Theory and Practice, Cambridge, 2004,

Cuervo A., Rodríguez L., Calvo A., Parejo, A., Manual del sistema financiero español, 24ª edición, Ariel. Economía y Empresa, 2012,

Scheller, H., El BCE: historia, misión y funciones, BCE, 2006,

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,

Banco de España, <http://www.bde.es>,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/O04G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/O04G020V01201

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Outros comentarios

Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular a clase. Neste sentido, recoméndase ao alumno o

sistema de avaliación continua. Sen dúbida, a asistencia regular ás clases fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de financiamento				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	O04G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: autofinanciamento e financiamento externo. Análise do sistema financeiro. Estimación do custo das diferentes alternativas			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Descibir as alternativas financeiras existentes	CG1 CG5 CG8 CG14 CE6 CE7 CE12 CE15 CT3
Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro	CG3 CG4 CG9 CG14 CE1 CE6 CE9 CE11 CT3
Estimar o custo das fontes financeiras	CG1 CG3 CG10 CG13 CG14 CE8 CE9 CE11 CE12 CE15 CT4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras	CG1 CG2 CE7 CE8 CE9 CT3 CT4 CT5
Asesorar sobre decisións sobre investimento e financiamento	CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG14 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CT3 CT4 CT5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español	CG14 CE2

Contidos

Tema	
O financiamento no sistema financeiro	-
O custo das distintas fontes de financiamento	-
O custo medio do financiamento da empresa	-
A toma de decisións de financiamento	-
As decisións de investimento e financiamento	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	28	56
Resolución de problemas	15	38	53

Prácticas en aulas informáticas	4	4	8
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Práctica de laboratorio	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras Resolución realizada polo docente na aula e/ou polo alumnado, ben individualmente ou en grupo, mediante a súa exposición e presentación na aula. Debate de resultados.
Prácticas en aulas informáticas	Titorización individualizada e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos reducidos de exercicios propostos nas sesións e, resolución de dúbidas por parte do docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Prácticas en aulas informáticas	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Resolución ao final do cuadrimestre dunha proba práctica escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esixirase un nivel mínimo obrigatorio para superala.	60	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13 CG14 CE6 CE8 CE10 CE11 CE12 CE15 CT3 CT4 CT5

Práctica de laboratorio	Resolución dunha proba práctica de maneira individual en laboratorio sobre os contidos desenvolvidos na materia	10	CG1 CG3 CG4 CG10 CG13 CG14 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE15
Exame de preguntas obxectivas	Probas teórico-prácticas sobre os contidos da materia (tipo test)	30	CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG14 CE1 CE2

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación exposto no punto anterior é para a avaliación continua. Para a avaliación continua a nota obtida polo alumnado nas distintas probas de avaliación continua, e que conforman o 40% da nota total, gardarase para a convocatoria de xullo. O alumnado que segue a avaliación continua realizará unha proba práctica ao final do cuatrimestre, pola restante parte da nota, 60% (nesta proba haberá que obter un mínimo). Se non se obtén o mínimo especificado nesta proba práctica final a nota obtida será de suspenso, e sendo a cualificación a reflexar na acta a obtida na avaliación continua.

Avaliación non continua: deberase realizar o final do cuatrimestre un exame teórico-práctico sobre todos os contidos da materia, 100% da materia (valor 10 puntos). Poderase esixir un mínimo en cada unha das partes que conformen o exame. Parte deste exame poderase realizar en ordenador.

O alumnado poderá optar entre a avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo, se xustifican pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Suárez Suárez, Andrés-Santiago, Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa, Pirámide, 2014, Madrid

Menéndez Alonso, Eduardo J., Problemas y prácticas sobre mercados financieros, Diez de Santos, 2004, Madrid

Pisón Fernández, Irene, Dirección y gestión financiera de la empresa, Pirámide, 2001, Madrid

Bibliografía Complementaria

Cuervo, Álvaro; Rodríguez, Luis; Calvo, Antonio; Parejo, José Antonio, Manuel del Sistema Financiero Español. 26 edición, Ariel, 2016, Barcelona

Jiménez Caballero, J.L. Pérez López, C. y de la Torre Gallegos, A, Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica, Pirámide, 2011, Madrid

López Lubián, Francisco; García Estévez, Pablo, Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico., McGrawHill, 2005, Madrid

Fernández Fernández, Loreto (coord.), La práctica de finanzas de empresa, Delta Publicaciones, 2007, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/O04G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Decisións de investimento/O04G020V01402

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concíbe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas en calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para cada curso. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-As especificidades da materia serán desenvolvidas na plataforma FAITIC.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	004G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Campo, María Lorena			
Profesorado	Pita Castelo, Jose Rodríguez Campo, María Lorena			
Correo-e	lorenarcampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dirección Comercial II ten coma finalidade continuar co desenrolo dos conceptos básicos de marketing vistos en Dirección Comercial I, neste caso, enfocándonos na parte máis operativa do marketing, e decir, na toma de decisións.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	<ul style="list-style-type: none"> • saber
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de marketing da empresa	CG1 CG5 CG13
Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de produto, tanto individualmente coma en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de precio, tanto individualmente coma en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de distribución, tanto individualmente coma en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14
Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de comunicación, tanto individualmente coma en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13 CE14

Contidos	
Tema	
TEMA 1.	1.1 O valor en Marketing
Proposición de valor da empresa e a súa tangibilización no mix de marketing	1.2 Marketing mix

TEMA 2. A definición da oferta: produto e política de prezos	2.1 Produto 2.2 Prezo
TEMA 3. Diferenciación da empresa no mercado: distribución e comunicación política	3.1 Distribución 3.2 Comunicación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Estudo de casos	15	10	25
Presentación	1	1	2
Traballo tutelado	5	15	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	41	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo bases teóricas ou/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo, etc., e penetrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes, dun tema sobre os contidos da materia e/ou dos resultados dun traballo, un caso, un proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, resumos de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura de información, lectura e manexo de bibliografía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado ten ao redor de 6 horas á semana nas que será atendido de forma persoal para solucionar dúbidas da materia. Tamén vía online a través de correo electrónico. Non forma parte da avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Casos de estudo	10	CG1 CG5 CG9 CE14
Traballo tutelado	En GP	10	CG1 CG5 CG13 CE14
Presentación	Presentacións en clase	20	CG1 CG5 CG9 CE14
Resolución de problemas e/ou exercicios	Elección múltiple	60	CG1 CG5 CG13 CE14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese satisfacer dúas condicións:

- (1) Obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e

(2) Superar cada unha das partes da materia

A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, etc), mantense nas convocatorias de Xuño e Xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-20.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall

Kotler, P.; Armstrong, G., Fundamentos de Marketing, 2008, Prentice Hall

Kotler, et al., Principles of Marketing, 2013, Prentice Hall

Gonzalez Vazquez, E.; López Miguens, M.J.; y Otero Neira, C., Manual Practico de Marketing, 2014, Pearson

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	004G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de Domínguez Vila, Trinidad Rodríguez López, Nuria Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo fundamental da Dirección Estratéxica é a descripción do proceso estratéxico nas empresas, tanto de análise como de deseño e implantación estratéxica. Capacítase ao alumno para identificar e analizar os factores relevantes con vistas ao establecemento de estratexias en empresas e institucións que lles permitan ser competitivos no mercado. O alumno deberá ser capaz de deseñar un plan estratéxico adecuado para responder aos retos da contorna e cumprir os obxectivos da empresa. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer • Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer

CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar as oportunidades e ameazas que prantexa o entorno externo para a toma de decisións nun sector específico	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG1 CG13 CE2 CE5 CE11 CE12 CE12 CE13 CE20 CT1 CT2 CT3 CT4 CT4 CT5 CT6 CT10 CT12 CT15
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para responder ós retos do entorno no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa	CB1 CB2 CB3 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG3 CG5 CG8 CE1 CE1 CE3 CE4 CE11 CE13 CT1 CT2 CT4 CT4 CT5 CT5 CT7

Descibir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	CB2 CB3 CG1 CG5 CG6 CG13 CG14 CE1 CE2 CE3 CE5 CE11
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións personáis dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	CB1 CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG13 CG13 CE1 CE3 CE3 CE4 CE5 CE13 CT1 CT2 CT3
Os estudantes serán capaces de deseñar nun equipo de traballo a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta	CB2 CB5 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CE1 CE11 CE12 CT1 CT5

Contidos

Tema	
1. Fundamentos de Dirección estratéxica	Conceptos básicos A creación de valor Misión e obxectivos empresariais Responsabilidade social corporativa
2. A contorna xeral da empresa	Análise da contorna xeral Técnicas de análises da contorna xeral
3. Contorna específica da empresa	A contorna competitivo Modelo das 5 forzas Grupos estratéxicos
4. Análise interna da empresa	Técnicas para o diagnóstico Análise de recursos e capacidades
5. Estratexias e vantaxes competitivas	Vantaxes competitivas genéricas Creación e mantemento da vantaxe competitiva
6. Estratexias corporativas: Direccións e métodos de desenvolvemento	Estratexias de expansión Estratexias de diversificación
7. A implementación da estratexia	Avaliación e control Cultura organizativa

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	25.2	43.2
Estudo de casos	19.5	27.3	46.8

Aprendizaxe baseado en proxectos	9	27	36
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10
Estudo de casos	1	3	4
Traballo	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos de análises, etc. O feito de non asistir non contará negativamente na avaliación do alumno, pero a asistencia a clases se será tida en conta positivamente na súa avaliación.
Estudo de casos	Presentación de casos reais para a súa análise e discusión en clase
Aprendizaxe baseado en proxectos	Presentacións públicas dos traballos realizados e casos analizados. O alumno será avaliado de competencias como a súa capacidade de análise e síntese, de comunicación oral ou de argumentación e xustificación das decisións tomadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante o seu proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	Proxecto elaborado sobre un tema e debe redactarse seguindo unhas normas establecidas.	10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG14 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Estudo de casos	O alumno/a debe analizar casos reais coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticar e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	40	CG1 CG2 CG9 CG10 CG14 CE11 CE12 CE13

Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	50	CG1 CG5 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE12 CT1
-------------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua o longo do semestre. Para superar a materia o alumno/a deberá alcanzar como mínimo un 3,5 en cada parte avaliada. Se non se aproba a materia por non alcanzar o mínimo nalgunha proba ou parte, pero a puntuación total é superior a 5 (sobre 10), a cualificación en actas será 4.5 (sobre 10).

A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

O alumnado non suxeito á avaliación continua: para superar a materia deberán aprobar o exame de toda a asignatura na convocatoria dos exames oficiais. Non poderá ter menos de un 3,5 sobre 10 en cada unha das partes da proba.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para o presente curso académico. No caso de conflito entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As especificacións detalladas desta guía docente publicaranse na plataforma virtual da materia en Faitic

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones, 5ª, Civitas, 2015, Madrid

Johnson, G.; Whittington, R. et. al., Exploring Strategy: Text and Cases, 11th, Pearson Education, 2017, Harlow (UK)

Bibliografía Complementaria

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, Fundamentals of Strategic management, 1st, Civitas, 2013, Madrid

Johnson, G., Scholes, K. y Whittington, R., Fundamentos de Estrategia, 1ª, Pearson Educación, 2010, Madrid

Grant, Robert, Dirección Estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones, 1ª, Civitas-Thomson Reuters, 2014, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/O04G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir.

Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. A comunicación realizarase a través de Faitic

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	004G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es slagop@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE I é unha asignatura que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer • Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber • saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber • saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	CB2 CG1 CG10 CE4 CE8
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias	CG9 CG13 CT1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso	CG1 CG5 CG10 CE8

Contidos	
Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	

Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte e unidade familiar, rentas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ó IRPF	
Tema 4: Rendas das Persoas Físicas	Rendimentos do Traballo, Rendimentos do Capital, Gañancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rentas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deduccións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte, Resultado Contable e Base Imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 7: Introducción ó IS.	
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso liquidatorio. Cuota Integra. Deduccións

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas en aulas informáticas	25	5	30
Prácticas autónomas a través de TIC	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	30	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario.
Prácticas en aulas informáticas	As sesións prácticas en aula informática faráanse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Realizaranse supostos prácticos sobre os contidos da materia co obxecto de analizar a casuística fiscal
Prácticas en aulas informáticas	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Estudo de casos	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.	10	CB2 CG1 CG9 CE8 CT1
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos casos propostos despois de cada sesión maxistral. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 2 puntos.	20	CB2 CG10 CE8
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ao remate das sesións presenciais, proporase un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos	70	CB2 CG10 CG13 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para superar a asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións :

1. Acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test e probas IRPF e IS).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado se non acada alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS). A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento.

Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua.

Convocatoria extraordinaria

A convocatoria extraordinaria consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. No caso de conflito ou disparidad entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, Normativa do IRPF, 2019,

BOE, Normativa do Imposto de Sociedades, 2019,

AEAT, Manual práctico do IRPF, 2019,

AEAT, Manual práctico do Imposto de Sociedades, 2019,

Centro de Estudios Financieros, Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos, 2019,

Centro de Estudios Financieros, Impuesto sobre Sociedades. Casos prácticos, 2019,

Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel, Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos, Civitas, 2019,

Albi Ibáñez, Emilio, Sistema Fiscal Español. Volumen 1, Ariel, 2019,

Bibliografía Complementaria

Díaz Arias, José Manuel, Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina, Deusto, 2019,

Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha, Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión, Tirant lo Blanch, 2019,

Francis Lebreve, Memento fiscal, Francis Lefebvre, 2019,

Agencia Tributaria, Página web,

Instituto de Estudios Fiscales, Página web,

Instituto Nacional de Estadística, Página web,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Teoría da organización**

Materia	Teoría da organización			
Código	004G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	Rivo López, Elena			
Correo-e	rivo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O alumno debe adquirir a través de esta materia coñecementos e competencias relativas a cómo funcionan as organizacións, cómo toman decisións, desenrollan estratexias, estruturase a sí mesmas para a consecución dos obxetivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas súas organizacións. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	• Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber • saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber • saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo	CG9 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3

Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza	CG1 CG2 CG4 CG14 CT2 CT3
Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa	CG1 CG2 CG4 CG5 CG14 CT2
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestiones organizativas concretas	CG1 CG2 CE1 CE3 CE5 CT2
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	CG1 CG2 CG4 CG5 CG9 CG14 CE3 CT2

Contidos

Tema
CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN
CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS
CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA
CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA
CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	23	51
Resolución de problemas	15	15	30
Presentación	2	4	6
Seminario	2.5	5	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	31	33
Traballo	0.5	17	17.5
Estudo de casos	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Traballarase en grupo.
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións do alumno co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.
-----------	--

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	10	CG1 CG2 CG4 CG5 CE1 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3
Resolución de problemas	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20	CG1 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50	CG1 CG2 CG12 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CT3
Traballo	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	10	CG1 CG2 CG4 CG5 CE1 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3
Estudo de casos	Realización por parte do alumno dun informe respondendo a cuestións relativas a unha visita a empresa o a unha conferencia sobre a materia (aproximadamente 2 conferencias e 2 visitas por curso)	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

"As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustificanse pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en

canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo."

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-20

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Argyris, C., On organizational learnig, 1994, MA: Blackwell Publishers

Hodge, B.J., et al, Teoría de la organización, un enfoque estratégico, 1998, Prentice-Hall, Madrid

Hodge, B. J., & Anthony, W. P., Organization Theory: A Strategic Approach, 1992, Prentice-Hall

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise contable				
Materia	Análise contable			
Código	004G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	García Llorens, Luís Vicente			
Profesorado	García Llorens, Luís Vicente Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	llorens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Análise da información financeira das sociedades mercantís a través das suas contas anuais xeral			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Nova	CG2 CG3 CG4 CG5 CE4 CE6 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero Introducción La Información Económico-Financiera Fundamentos Objetivos
2. Los Estados Financieros	2. Los Estados Financieros Balance Resultados Estado de Cambios en el Patrimonio Estado de Flujos de Tesorería Memoria

3. Consolidación de Estados Financieros	3. Consolidación de Estados Financieros Introducción El Control Societario Los Procedimientos de Consolidación
4. La Opinión de Auditoría	4. La Opinión de Auditoría Introducción Las Normas de Auditoría El Informe de Auditoría
5. El Análisis Económico-Financiero	5. El Análisis Económico-Financiero Introducción Instrumentos y Técnicas del Análisis Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad Cálculo y Evaluación del Riesgo Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos La Calificación de Títulos
6. Los Mercados de Capitales: Información,	6. Los Mercados de Capitales: Información, Gobierno y Responsabilidad Corporativa Introducción La Eficiencia de los Mercados Financieros La incidencia de la información financiera en los Mercados Financieros El Gobierno Corporativo La Responsabilidad Corporativa

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	87	132
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Seminario	25.5	0	25.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición no aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente puesto a disposición dos alumnos en plataforma y bibliografía indicada.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos y atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Seminario	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Explicación na aula dos contidos teóricos da materia, que se amplian na atención personalizada das tutorías e nas mesas sesións maxistrais, fomentando a participación dos alumnos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia.	70	CG2 CE6 CT4 CT5
Seminario	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e avaliadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30	CG3 CG4 CG5 CT1 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

La nota obtenida obtenida en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que de la derecho cada curso académico

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Centro para el curso 2019-2020

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**

Crespo Miguel Angel, Información Financiera y análisis de estados financieros, 3ª Edición, Torculo, 2013

Bergevin, P, Financial Statement Analysis, Prentice Hall, 2001

Rees, B, Financial Analysis, Prentice Hall, 1990

Resvine, Collins and Johnson, Financial Reporting and Analysis, 3ª Edición, Prentice Hall, 2005

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Contabilidade de custos/O04G020V01602

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Pra cursar esta materia e preciso ter conocimientos avanzados de contabilidade, que se adquieren nas asignatura de contabilidade financeira, polo que e convinte haber cursado e superado previamente as materia anteriormente indicadas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	004G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	García Llorens, Luís Vicente González Sánchez, María Beatriz López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, con el análise do proceso produtivo da empresa.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	CG1 CG2 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE10 CE13 CE14 CE15 CE16
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE13 CE15 CE16
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE12 CE13 CE14
Aplicar técnicas orzamentarias para a planificación da actividade da empresa	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Construír un sistema de información para a toma de decisións.

CG1
CG2
CG3
CG5
CG6
CG8
CE1
CE3
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16

Contidos

Tema	
1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	-
2. O comportamento dos custos	-
3. O custo dos materiais	-
4. O custo de persoal	-
5. Os custos indirectos de produción	-
6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do período	-
7. A produción múltiple: Produción común e produción conxunta	-
8. Os custos por ordes de traballo ou pedido	-
9. Os custos por procesos	-
10. Sistema de custos baseado nas actividades (ABC)	-
11. O sistema de custos variables	-
12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares	-
13. Toma de decisións	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37	60	97
Resolución de problemas	38	66	104
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades na aula.	15	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	30	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias. Esíxese un nivel mínimo en teoría e en práctica da devandita proba para superar a convocatoria.	55	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16
---	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para este curso. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Condutas inadecuadas ou pouco respetuosas para a convivencia na aula afectarán á valoración final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DRURY, COLIN, Management and Cost Accounting, 9th, International Thomson Business Press, 2015, London

HORNGREN, CH.; FOSTER, G.; DATAR, S., Cost Accounting: a managerial emphasis, 15th, Pearson, 2015,

AECA, Principios de Contabilidad de Gestión, Varios, AECA

Bibliografía Complementaria

RIPOLL, V. y otros, Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes, Profit, 2011,

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión, Prentice Hall

Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., Manual de Contabilidad de costes, Delta

Azparren Pérez, M.R., Manual de contabilidad de costes, Universidad pública de Navarra

Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., Contabilidad de gestión. Cálculo de costes, Pirámide

Blanco Dopico, M. I., Contabilidad de Costes. Análisis y Control, Pirámide

Mallo, C.; Rocafort, A., Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes, Profit

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Auditoría/O04G020V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	O04G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Carlos Villamarín, Pablo de			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de Lampón Caride, Jesús Fernando Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Correo-e	pdecarlo@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que vense obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por iso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta materia.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2 Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG5 Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8 Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9 Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer • Saber estar / ser
CG10 Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG11 Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG13 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CG14 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE1 Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE3 Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE5 Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE11 Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer
CE12 Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13 Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer • Saber estar / ser
CT1 Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser
CT2 Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4 Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5 Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Interpretar as principais teorías do comercio internacional, desde as paradigmas clásicos ata os enfoques que tratan de explicar os fluxos do comercio internacional a partir das actividades que realizan as empresas.	CG1 CG13 CE5 CT1 CT5
Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CT1 CT5
Identificar algunhas da estrutura organizativas máis frecuentes no terreo dos negocios internacionais.	CG1 CG13 CE3 CT1 CT5
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais.	CG1 CG2 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CT1 CT5
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e investimento directo.	CG1 CG10 CE5 CE11 CT1 CT5
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional.	CG1 CG10 CG13 CE1 CE3 CE5 CT1 CT5
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas.	CG1 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE5 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

TEMA 1: TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL

TEMA 2: XENÉISIS DA ACELERACIÓN INTERNACIONAL

TEMA 3: O PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN

TEMA 4: O PROCESO DE EXPORTACIÓN
 TEMA 5: EXPORTACIONES: PRODUCTIVIDADE EMPRESARIAL VESUS PRODUCTIVIDADE NACIONAL
 TEMA 6: SUBCONTRATACIÓN
 TEMA 7: ALIANZAS ESTRATÉXICAS
 TEMA 8: ESTRATEXIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	20	0	20
Traballo tutelado	4	15	19
Estudo de casos	21.5	5	26.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	50	51.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	10	11
Presentación	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu traballo pode estar vencellado con actividades autónomas do estudante
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A sesión maxistral consistirá na impartición xeralizada de contidos teóricos e si existisen dúbidas, estas resolveráanse tanto de maneira individual como pública, durante a impartición da mesma e en titorías.
Estudo de casos	Realizaranse diversos supostos prácticos, que implican a aplicación por parte do alumnado dos coñecementos teóricos adquiridos, resolveranse dúbidas durante a realización dos mesmos e expóranse as solucións aos mesmos nas clases prácticas.
Traballo tutelado	A atención de dúbidas durante a realización do traballo realizarase na aula e expóranse os resultados dos traballos na aula, baixo a supervisión do/a docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	50	CG1 CG2 CG10 CG13 CE1 CE3 CE5 CE11 CT1 CT5

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto,...	10	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	CG13 CG14 CE11 CE12 CE13 CT1 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade: o conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada proba para poder compensala e superar a materia.

Poderá valorarse adicionalmente calquera contribución realizada polos alumnos nas sesións presenciais.

Considerarase que todo alumno que realice polo menos unha das probas programadas optou pola avaliación continua, non podendo renunciar á mesma.

O alumno que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un exame final, con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, avaliaranse todas as competencias da materia.

Segunda oportunidade: os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, teñen dúas opcións:

- Realizar un exame con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, avaliaranse todas as competencias da materia.

- Conservar a nota obtida na Presentación (20%) e no Exame de preguntas de desenvolvemento (30%), sempre que sexan superiores a 3.5 (sobre 10), e realizar únicamente o Exame de preguntas obxectivas (50%). É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) nesta proba para poder compensala e superar a materia.

Se en calquera das dúas oportunidades non se aproba a materia por non alcanzar o mínimo nalguna proba ou parte, pero a puntuación total é superior a 5 (sobre 10), a cualificación en actas será 4.5 (sobre 10).

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. En caso de disparidade ou conflito entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

As diferenzas no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregada por ambos os centros.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Guisado Tato, M., Internacionalización de la empresa: estrategias de entrada en los mercados extranjeros, Madrid: Pirámide, D.L, 2002

Guisado Tato, M., Estrategias de multinacionalización y políticas de empresa, Madrid: Pirámide, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración de activos**

Materia	Valoración de activos			
Código	004G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer • Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber • saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber • saber facer
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	CG1 CG4 CG13 CG14 CE1 CE7 CE16

Aplicar os coñecementos a posibles situacións profesionais.

CG1
CG2
CG9
CG11
CG12
CG13
CE1
CE7
CE11
CE16
CT3
CT4

Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG8
CG9
CG13
CG14
CE1
CE7
CE11
CE16
CT3
CT4

Transmitir información e resultados de valoración de activos

CG4
CG5
CG6
CG8
CG10
CG11
CG13
CG14
CE16
CT4
CT5

Tomar decisións de compra ou venda de activos tendo en conta o seu valor teórico (estimado) e o valor de mercado

CG1
CG2
CG3
CG9
CG10
CG11
CG12
CG13
CG14
CE1
CE7
CE11
CE16
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema	
Introdución á valoración de activos financeiros.	-
Valoración de activos renda fixa.	-
Carteiras de valores	-
Extensión dos modelos de valoración de activos	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	19.5	39
Resolución de problemas	22.5	22.5	45

Prácticas en aulas informáticas	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	20	23
Práctica de laboratorio	1	10	11
Traballo	0	28	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante o exercicio de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Prácticas en aulas informáticas	Aprendizaxe *colaborativo: Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para conseguir metas e incentivos de grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	orientar, supervisar, atender y resolver dudas de los alumnos durante la realización de las actividades propuestas.
Prácticas en aulas informáticas	orientar, supervisar, atender y resolver dudas de los alumnos durante la realización de las actividades propuestas.

Probas	Descrición
Traballo	orientar, supervisar, atender y resolver dudas de los alumnos durante la realización del trabajo propuesto

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Práctica de laboratorio	Ao final do cuadrimestre realización dunha proba práctica de carácter individual a desenvolver en laboratorio onde se valorará o plantexamento da resolución e os resultados obtidos.	10	CG1 CG3 CG6 CG12 CG13 CG14 CE7 CE16
Traballo	Ao final do cuadrimestre realización e entrega dun traballo en grupo no cal se valorará a presentación, o formato, os contidos, o razonamento dos datos expostos e os resultados.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE11 CT3 CT4 CT5

Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o cuadrimestre realización de probas teórico-prácticas sobre os contidos da materia	40	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG13 CG14 CE1 CE7 CE11 CE16 CT5
---	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación exposto no punto anterior é para a avaliación continua. As probas teórico-prácticas sobre os contidos da materia que supón o 40% da nota da avaliación continua, teñen un carácter de mínimo. Polo tanto, é necesario sacar máis dun 5 (sobre 10) nestas probas para que se consideren superadas. É dicir, se non se superan estas probas non se fará media co resto das avaliacións da materia; consecuentemente a nota no acta correspondente será de suspenso.

Avaliación non continua. Na convocatoria de maio e para a convocatoria de xullo, deberá realizarse un exame sobre todo o contido da materia, 100% da materia (valor 10 puntos). Esta proba terá dúas partes: unha parte teórico-práctica que valerá 5 puntos e outra parte, na que o alumnado deberá demostrar que ten as habilidades e competencias adquiridas na materia mediante un exercicio práctico a desenvolver en laboratorio que valerá os outros 5 puntos. As dúas probas teñen un carácter de mínimo. Polo tanto, é necesario sacar máis dun 5 (sobre 10) en cada unha das partes para que se consideren superadas.

O alumnado poderá optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo, se xustifican pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández, P., Guía rápida de valoración de empresas, Gestión 2000, 2005, Barcelona

Pisón Fernández, I., Dirección y Gestión Financiera de la Empresa, Pirámide, 2001, Madrid

Bodie, Z.; Merton, R., Finanzas, Pearson Educación, 2004, Mexico

Bibliografía Complementaria

Damodaran, A., Investment Valuation, Wiley & Sons, Inc, 1996, New York

Ferrando, et al., Teoría de la financiación I : modelos CAPM, APT y aplicaciones, Pirámide, 2005, Madrid

Arguedas Sanz, R.;González Arias, J; González Fidalgo, J.M.;Martín García, R., Ejercicios de Finanzas Empresariales, Ed. Universitaria Ramón Areces/UNED, 2016, Madrid

Arguedas Sanz, R.;González Arias, J;, Finanzas Empresariales, Ed. Universitaria Ramón Areces/UNED, 2016, Madrid

Jiménez Naharro, F.;De la Torre Gallegos, A., Valoración de empresas y análisis bursátil, Pirámide, 2016, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirer axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de

destinatarios real ou pola relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Así mesmo, se le aporta al alumnado la información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As especificidades da materia serán desenroladas na plataforma FAITIC.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para cada curso e poden ser consultadas na páxina web da Facultade. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exámes prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Investigación comercial é unha materia obrigatoria que consta dun total de 6 créditos ECTS que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e familiarícese cos sistemas de análises e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13 CE6
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	CG1 CG13 CE6
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	CG1 CG5 CG13 CE6 CT3

Contidos	
Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proyectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de muestreo	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Muestreo non probabilístico. Muestreo probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.

Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colgado en faitic, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistrais. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas terán lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas autónomas a través de TIC	Ao finalizar un tema teórico abrírase un test na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno e que deberán realizarse nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	A valoración neste contexto pode consistir na entrega de exercicios, exposicións orais ou a realización dun test.	30	CG1 CG5 CG13 CE6 CT3
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse a resolución dos cuestionarios vinculados ás sesións maxistrais	10	CG13 CE6 CT3
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	60	CG1 CG5 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible obter como mínimo un 5 sobre 10 na proba de resposta curta.

A puntuación obtida nas prácticas mantense na convocatoria de xuño e xullo do curso académico en vigor pero non se

gardará para cursos sucesivos.

Esta guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co estudante da materia e concíbense de forma flexible. En consecuencia, pode ser necesario realizar axustes ao longo del curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que pudesen surxir. Asimesmo, aportarase ao estudantado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Malhotra, N.K., Investigación de mercados. Conceptos esenciales, Pearson, 2016, Mexico

Bibliografía Complementaria

Fernandez Nogales A, Investigación y técnicas de mercados 2 ed, 2004, esic

Hair, J., Bush, R. & Ortinau, D., Investigación de mercados, 2010, McGraw Hill

Malhotra, Investigación de mercados, un enfoque aplicado, 2010, Prentice Hall

Santesmases, M., Diseño y análisis de encuestas en investigación social t de mercados, 2005, Pirámide

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas generales que se deben llevar a cabo con el alumnado en esta materia, principalmente los que opten por una evaluación continua, concibiéndose el proceso de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del año académico causados por la propia dinámica de la clase y el grupo de destinatarios real, o por la relevancia de las situaciones que puedan surgir. Así mismo, se le aportarán al alumnado la información y pautas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Planificación financeira**

Materia	Planificación financeira			
Código	O04G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a				
Profesorado	Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• Saber estar / ser
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	• Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber • saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras de unha empresa	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE13 CE14 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Elaborar a planificación financeira a curto prazo de unha empresa	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
Tema 1. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros 1.2. Introducción á planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financieiro.	2.1. O diagnóstico financieiro. 2.2. Técnicas e métodos.
Tema 3. Estados financeiros previsionais a curto prazo.	3.1. Presuposto de tesorería 3.2. Cuenta de pyg previsional 3.3. Balance previsional
Tema 4. Estados financeiros previsionais a longo prazo	4.1. Estado de necesidades e recursos. 4.2. Cuenta de pyg previsional 4.3. Balance previsional

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	7	14	21
Seminario	5	10	15
Resolución de problemas	38	76	114

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Seminario	Proposta de exercicios na aula. O alumno desenvolve individualmente a resolución dun problema que deberá entregar ao profesor ó remate da clase.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Traballo de realización de problemas, exercicios, casos prácticos e tarefas similares

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	80	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Seminario	Realizaránse en cada GP unha pequena proba de avaliación de carácter individual.	20	CG1 CG2 CG10 CG12 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos podrán optar entre avaliación continua a través de exames parciais e os exercicios de GPs (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais nas convocatorias oficiais (100% nota final).

Avaliación continua, composta polo conxunto das probas seguintes:

1. Probas descritas obxecto de cualificación que configuran o 80% da nota. Consisten en dúas probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia.
2. Exercicios prácticos avaliados nas clases de GP que configuran o 20% da nota.

Avaliación non continua:

Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

As diferenzas entre os sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración en Dirección de Empresas na Universidade de Vigo son xustificadas pola necesidade de adaptar a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición das mesmas competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en relación ao tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Cibrán Ferraz, P. ; Prado Román, C.; Crespo Cibrán, M.A.; Huarte Galbán, C., Planificación Financiera, 2013, ESIC

Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, Planificación Financeira. Financeira. Teoría e casos prácticos, 2008, Tórculo

Cibrán, P; Villanueva, M, Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos, 2005, Tórculo

Durbán, S, Planificación financeira na práctica empresarial, 2010, Pirámide

Mariño Garrido, T., Claves para el análisis económico-financiero, 2009, Andavira Editora

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Decisións de investimento/O04G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

Contabilidade de custos/O04G020V01602

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	004G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso.</p> <p>A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicos para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da *auditoría ou, máis xenérico, da análise contable. A materia se *adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a *auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial.</p> <p>Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.</p>			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar o marco legal e institucional que regula a actividade de auditoría de contas.	CG5 CE6
Identificar os procedementos e prácticas da auditoría de contas en casos concretos das diferentes áreas da empresa.	CG1 CE6
Aplicar os coñecementos adquiridos para solucionar de maneira efectiva futuras situacións profesionais do auditor en calquera das áreas da empresa.	CG5 CG10 CE8 CT1
Buscar, identificar e interpretar os datos económico que ofrece a empresa co obxectivo de propor os axustes de auditoría adecuados.	CG1 CG13 CE16

Contidos	
Tema	

1. Fundamentos económicos e sociais. -

2. Contexto normativo da auditoría de contas.	-
3. Descrición do proceso dunha auditoría.	-
4. Auditoría do ciclo de compras-pagos.	-
5. Auditoría do ciclo de vendas-cobros.	-
6. Auditoría do ciclo existencias.	-
7. Auditoría da área de inmovilizado material e intangible.	-
8. Auditoría dos activos financeiros non comerciais.	-
9. Auditoría dos pasivos financeiros non comerciais.	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	10	15
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	15	22.5
Lección maxistral	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Realización de casos concretos co obxectivo de detectar incorreccións contables, propor as correccións oportunas e determinar o seu efecto no informe de auditoría.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesor pode solicitar a participación do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumnado por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non estrictamente como un método de avaliación. É importante que o alumnado participe activamente e solicite as explicacións que necesite.
Traballo tutelado	Todos os exercicios e problemas que se expoñen, tanto como traballo autónomo ou como traballo na aula, son supervisados na aula. Dispónse dun horario de titorías para que os alumnos resolvan dúbidas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumnado por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non estrictamente como un método de avaliación. É importante que o alumnado participe activamente e solicite as explicacións que necesite.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Realización ao final do cuadrimestre dun exame teórico-práctico dos contidos da materia	60	CG1 CG5 CE6 CE8 CE16

Traballo tutelado	Realización dun traballo por parte do alumnado	15	CG1 CG5 CG10 CG13 CE8 CE16 CT1
Resolución de problemas de forma autónoma	Probos diversas sobre cuestións concretas para avaliar o grao de comprensión da materia e expor accións de mellora	25	CE6 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación exposto no punto anterior é para a avaliación continua. A puntuación obtenida a través da avaliación continua se aplicará exclusivamente ás convocatorias correspondentes ao curso académico no que se realicen. O criterio de avaliación se manterá en todas as convocatorias, sexan ordinarias ou extraordinarias.

Avaliación non continua: na convocatoria de maio e/ou xullo deberase realizar un exame sobre todos os contidos da materia, 100% da materia (valor 10 puntos). Esta proba será de carácter teórico e práctico.

Nas probas finais estipuladas no calendario de exames publicado oficialmente polo Decanato do centro (maio e xullo), tanto para a avaliación continua como non continua, se poderá exisir nalgunha das partes que conforman a proba obter unha nota mínima para poder compensar, ben co resto das avaliacións da materia, ou ben, co resto das partes que conforman o exame. Se non se obtén esta nota mínima especificada na proba, a nota final no acta correspondente será de suspenso.

O alumnado poderá optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

A aplicación concreta das metodoloxías de avaliación continua pode diferir entre centros que imparten o Grao de Administración e Dirección de Empresas da Universidade de Vigo, debido ás particularidades de cada un deles. Así mesmo, estas metodoloxías son de aprendizaxe e deben servir para axudar a preparar o exame final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arenas Torres, P., Moreno Aguayo, A., Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos, McGrawHill, 2012,

De la Peña Gutiérrez, A., Auditoría: un enfoque práctico., Paraninfo, 2008,

Méndez Rodríguez, H., Auditoría, McGrawHill, 2008,

Sánchez Fernández de Valderrama, J.L.; Alvarado Riquelme, M., Teoría y Prácticas de la auditoría I, Pirámide, 2016,

Bibliografía Complementaria

Segovia San Juan, A.I; Herrador Alcaide, T.C.; San Segundo Ontín, A., Teoría de la auditoria financiera, Ediciones Académicas; UNED, 2011,

Sánchez Fernández de Valderrama; Alvarado Riquelme, M., Teoría de la auditoria financiera II. Análisis de áreas y casos prácticos, Pirámide, 2017,

Memento auditoría de cuentas 2017-18, Francis-Lefebvre, 2017,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Simulación e control interno de empresas/O04G020V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo có alumnado na materia e se concibe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que poidesen xurdir. Así mesmo, se aportará ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As especificidades da materia serán desenvolvidas na plataforma FAITIC.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para cada curso e poden ser consultadas na páxina web da Facultade. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos

exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social**

Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	004G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	González Gil, Eduardo			
Profesorado	González Gil, Eduardo Rabanal Carbajo, Pedro			
Correo-e	egongil@gmail.com			
Web	http://http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudo das institucións principais do Dereito do Traballo e da Seguridade Social desde unha perspectiva fundamentalmente empresarial e orientada, por tanto, á formación que nesta materia debe adquirirse no Grao en Administración e Dirección de Empresas. O obxectivo da materia céntrase en dar a coñecer os aspectos básicos da relación laboral e as implicacións para a empresa en materia de Seguridade Social.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado como non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer

CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE4 CE6 CE7 CE9 CE11 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
PARTE I. RELACIÓN LABORAL E EMPREGO	Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo por conta allea e á dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador
Tema 1. Presupostos configuradores da relación laboral e contrato do traballo.	Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Contrato de traballo. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.
Tema 2. Modalidades de contrato de traballo	Contratos indefinidos. Fixo descontinuo. De apoio aos emprendedores. Mozo por microempresa ou autónomo. Novos proxectos de emprendemento xove. Contratos formativos. Contrato para a formación.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.- Interinidade. Contratos temporais de fomento do emprego. Discapacitados.- De remuda. Regras xerais aplicables a todos os contratos temporais. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito a xornada completa e viceversa.- Horas complementarias e horas extraordinarias
Tema 3. Intermediación, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo	Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Contratas e subcontratas e cesión ilegal de traballadores.- Empresas de traballo temporal.- Sucesión de empresa.

Tema 4. Retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Moura e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. Inembargabilidade.
Tema 5. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e de descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.
Tema 6. Prevención de riscos laborais	A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigacións.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 7. Poder de dirección e vicisitudes da relación laboral	Poder de dirección do empresario. Concepto.- A clasificación profesional. O grupo profesional. Mobilidade funcional.- Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos.- Modificación substancial das condicións de traballo. Suspensión do contrato. Concepto e efectos xerais.- Causas de suspensión.- Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares.- Excedencia voluntaria
Tema 8. A extinción do contrato.	Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinentes ao empresario.- Por causas atinentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. O despedimento por causas obxectivas. O despedimento colectivo.
PARTE II. EMPRESA E SEGURIDADE SOCIAL: OBRIGACIÓNS DE SEGURIDADE SOCIAL DO EMPLEADOR	A Seguridade Social. Antecedentes e evolución histórica.- O texto refundido da LGSS.- Ámbito subxectivo de protección.- Niveis profesional ou contributivo e asistencial ou universal.- Réxime xeral e réximes especiais.-
Tema 9. Introdución: trazos básicos do sistema de Seguridade Social	Xestión. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais. As empresas: colaboración obrigatoria e voluntaria. Especial atención á incapacidade temporal. As melloras voluntarias. Os riscos profesionais. O accidente de traballo. A enfermidade profesional. Riscos durante o embarazo e a lactación natural. Cancro ou enfermidade grave de menor
Tema 10. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación	Actos de encadramento. Inscripción de empresas. Afiliación. Altas: altas reais. Altas de pleno dereito. Situacións asimiladas ao alta. Baixas.- Cotización. Bases de cotización. Tipos de cotización.- Responsabilidade en orde ás prestacións. Principio de automaticidade. Recadación de cotas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35.5	32.5	68
Estudo de casos	17	17	34
Exame de preguntas obxectivas	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnóstico e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14 CE1 CE4 CE6 CE7 CE9 CE11 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

I. AVALIACIÓN FIN DE CARREIRA:

Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN DECEMBRO/XANEIRO:

(i) Sistema de avaliación continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir o tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases □maxistras, grupos medianos e accións titoriais-, sen que, salvo casos excepcionais □ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte dos tres test que realizará ao longo do cuadrimestre. As próbas tipo test realizaranse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre.
3. Obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4. Próbalas tipo test incluírán preguntas de clase maxistral (68%), de grupo mediano (20%) e de accións titoriais (12%).

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa unicamente una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse na data oficialmente prevista unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras [ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha do tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte na convocatoria de maio sen penalización algunha.

(ii) Sistema de avaliación final. O alumno que non desexe acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de decembro/xaneiro mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

III. AVALIACIÓN XUÑO-XULLO:

Se o alumno non aproba a materia na avaliación de decembro/xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios similares aos previstos para a primeira avaliación, aínda que cunha ponderación maior da parte suspensa, de modo que se un alumno ten suspensa cunha cualificación inferior a 4 unha soa do tres probas, poderá examinarse da parte suspensa na data fixada para a convocatoria de xuño-xullo, pero na cualificación desa parte suspensa faráselle a media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (20%) e a obtida na convocatoria de xuño-xullo (80%). En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para ou curso 2017-2018. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AA.VV., LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social de cualquiera de las editoriales existentes en el mercado actualizadas a 2018, última edición, Tecnos, Civitas, Aranzadi, Colex, Tirant lo Blanc.,

AA.VV., FERNÁNDEZ DOCAMPO, M^a.B., FERNÁNDEZ PROL, F. (Coord.), Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social, última edición, Netbiblo,

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., Curso de Seguridad Social, última edición., Tirant lo Blanch, Valencia,

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas, última edición, Tecnos,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua estranxeira para a empresa				
Materia	Lingua estranxeira para a empresa			
Código	004G020V01903			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ao alumno na comunicación empresarial en inglés. Para iso traballaranse distintos contextos do mundo da empresa que proporcionarán o input léxico do curso, así como unha serie de funcións comunicativas que permitirán ao alumno desenvolverse basicamente no seu contexto profesional, tanto de forma oral como escrita.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	• saber facer
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• saber facer • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade de análise e síntese	CB3 CG1
Pensamento crítico e autocrítico	CG2

Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	CB4 CG5 CG7 CG8
Habilidades de comunicación oral e escrita	CG5 CG7
Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	CG6
Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	CG7
Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	CG8
Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	CG9
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	CB5
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	CB1 CB2 CG14
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	CT1
Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	CT2
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	CT3
Compromiso ético no traballo	CT4
Motivación pola calidade e mellora continua	CT5

Contidos

Tema	
Module 1: Jobs and Companies	Lexical Input: Company Structure, types of companies, positions, departments and activities in a company. Communication: face to face communication, greeting, introducing, small talk
Module 2: Retailing	Lexical Input: retailing, e-retailing, product description Communication: communication over the phone
Module 3: Finance	Lexical Input: banking, stock exchange Communication: describing facts and figures, trends and market movements
Module 4: Marketing	Lexical Input: marketing, e-marketing, advertising, brands Communication: correspondence, email and letter writing, applying for a job: letters of application, CV writing

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	10	24
Prácticas de laboratorio	58	10	68
Lección maxistral	14	5	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	15	17
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Traballo	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas etc.).
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realizarase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.
Prácticas de laboratorio	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realizarase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	probos escritos e orais para resolver exercicios relacionados cos contidos do curso, tanto gramatical como léxicos, coa finalidade de demostrar as 4 destrezas comunicativas en inglés.	50	CG1 CG2 CG5 CG6 CG7 CG8 CT1 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	probos escritos para comprobar a comprensión de textos e o avance da adquisición de léxico e conceptos gramaticales.	20	CB1 CB2 CB3 CG5 CG6 CG7 CG8 CT5
Traballo	elaboración e presentación de pequenos traballos e proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso	30	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG14 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

CLARK, S., In Company. Intermediate, MacMillan, 2003, Oxford

HOLLET, V., Business Opportunities, Oxford University Press, 2002, Oxford

JONES-MACZIOLA, S. & WHITE, G., Further Ahead, Cambridge University Press, 2002, Cambridge

TULLIS, G. & TRAPPE, T., Insights into Business, Longman, 2000, Essex

SWEENEY, S., Communicating in Business, Cambridge University Press, 2005, Cambridge University

DUCKWORTH, M., Business Grammar and Practice, Oxford University Press, 2009, Oxford

KOESTER, A. et al., Business Advantage Intermediate, Cambridge University Press, 2012, Cambridge

LÓPEZ, S. & WATT, D., ed, Diccionario Oxford business español-inglés, inglés-español = The Oxford Business Spanish dictionary Spanish-English, English-Spanish, Oxford University Press, 2002, Oxford

ALCARZ VARÓ, E. & HUGHES B, Diccionario de Términos Económicos, Financieros y Comerciales, Inglés - Español, Spanish - English, Ariel, 2005,

LOZANO IRUESTE, J.M., Diccionario Bilingüe de Economía y Empresa, Inglés - Español, Español ↔ Inglés, Pirámide, 2000, Pirámide

SILVA, T. et al., Diccionario cuatrilingüe de marketing y publicidad, Abecedario, 2009, Badajoz

ROSENBERG, M., Business Advantage. Personal Study Book, Cambridge University Press, 2012, Cambridge

Recomendaciones

Outros comentarios

Compre ter estudiado as materias de inglés no bachelato

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa II				
Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	004G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es slagop@uvigo.es			
Web	http://faiic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFEII é unha materia que analiza a xestión e liquidación de impostos autonómicos e locais e a xestión e liquidación do Imposto sobre o Valor Engadido.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer • Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber • saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber • saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber • saber facer
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	CB2 CG1 CG10 CE4 CE8
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias	CG9 CG13 CT1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso	CG1 CG5 CG10 CE8

Contidos	
Tema	

Parte I: Os tributos no sistema fiscal español Tema 1: A organización territorial do sistema fiscal español	Cuestións básicas. Normativa reguladora. Os sistemas de financiamento autonómico. Principios e criterios para a coordinación da autonomía financeira. Un repaso ás principais figuras impositivas. Os impostos do sistema fiscal español. O esquema liquidatorio dos impostos. Administracións que nos esixen os impostos. Os recursos do réxime común. Os recursos do réxime foral. Os recursos do réxime especial por situación xeográfica
Parte II: Tributos autonómicos e locais Tema 2: O Impuesto sobre Sucesións e Doazóns	Ámbito de aplicación. Feito Imponible. Relación do Imposto de Sucesións con outros impostos. Suxeito pasivo. Base Imponible. Base Liquidables. Tarifa e débeda tributaria. Liquidación do Imposto sobre Sucesións e Doazóns
Tema 3: O imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados	Conceptos básicos. As transmisións patrimoniales onerosas, as operacións societarias e actos xurídicos documentados. As transmisións patrimoniales onerosas: Feito Imponible, No suxección. Suxeto pasivo. Base Imponible. Regras especiais. Cota Tributaria. Operacións societarias: Operacións suxeitas. Base Imponible. Actos xurídicos documentados: Conceptos básicos. Documentos notariales, mercantiles e administrativos. Normas comuns: Exenciones e comprobacións dos valores.
Tema 4: Os tributos locais	Cuestións básicas. Recusos tributarios das entidades locais. As taxas. Os prezos públicos. As contribucións especiais. O Imposto sobre Construcións, Instalacións e Obras. O Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana. O Imposto sobre Bens Inmuebles. O Imposto sobre Actividades Económicas. O Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica..
Parte III: El Imposto sobre o Valor Engadido Tema 5: Descripción xeral do IVE	Normativa básica de aplicación. Natureza e características. O Obxecto do imposto: O consumo. A armonización fiscal na UE. O principio da tributación no destino. Estrutura: Descrición da mecánica de liquidación do imposto. Ámbito de aplicación.
Tema 6: Feito Imponible. Suxeito pasivo e deveño do IVA	Operacións sometidas o IVE. Operacións interiores, adquisicións intracomunitarias e importacións. Feito Imponible en operacións interiores: Entrega de bens e servizos por empresarios e profesionais. Supostos non suxeitos. Feito Imponible en adquisicións intracomunitarias. Feito Imponible en importacións de bens e operacións asimiladas. Exenciones. Lugar da realización do feito imponible. Suxeito pasivo. Deveño do IVE.
Tema 7: Base Imponible. Tipos, deducións e devoluciones. Réximes especiais	Cuantificacións da base imponible. Base Imponible: Regras especiais. Tipos impositivos. Deducións. Regra da prorrata. Devoluciones. Réximes especiais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0,5	0	0,5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17,5	17	34,5
Prácticas en aulas informáticas	25	5	30
Prácticas autónomas a través de TIC	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	30	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario.

Prácticas en aulas informáticas	As sesións prácticas en aula informática faráanse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Realizaranse supostos prácticos sobre os contidos da materia co obxecto de analizar a casuística fiscal
Prácticas en aulas informáticas	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.	10	CB2 CG1 CG9 CE8 CT1
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos casos propostos despois de cada sesión maxistral. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 2 puntos.	20	CB2 CG10 CE8
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ao remate das sesións presenciais, proporase un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa aos temas 1-4 puntuarase cun máximo de 3 puntos e a relativa aos temas 5-7 cun máximo de 4 puntos	70	CB2 CG10 CG13 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria:

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para supera-la asignatura por avaliación continúa deben cumprirse dúas condicións :

1. Acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba ISD, ITPeAXD e II.LL. proba IVE).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test e probas ISD, ITPeAXD, II.LL. e IVE).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado se non acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba ISD, ITPeAXD, II.LL., proba IVE). A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua.

Convocatoria extraordinaria:

A convocatoria extraordinaria consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020. No caso de conflito ou disparidad entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, Normativa do IVE,

BOE, Normativa do ITPeAXD,

BOE, Normativa do ISD,

BOE, Normativa de IILL,

Albi Ibáñez, Emilio, Sistema Fiscal Español. Volumen 1 y 2, Ariel, 2019

Moreno, M.C.e Paredes, Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios Resueltos., Civitas, 2019

Bibliografía Complementaria

Poveda Blanco, F.J, Sistema fiscal: Esquemas y Supuestos Prácticos, Deusto, 2019

Pérez, J. , Sánchez, J. e Quintas, J., Lecciones de Régimen Fiscal de la Empresa, CEF, 2019

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía do traballo**

Materia	Socioloxía do traballo			
Código	004G020V01905			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://http://webdep11.webs.uvigo.es/			
Descrición	Estudo das relacións sociais responsables da produción de bens e servizos, dende unha perspectiva socio-xeral histórica, teórica, e analítica			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG2 Pensamento crítico e autocrítico	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG5 Habilidades de comunicación oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG8 Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG9 Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CT3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT4 Compromiso ético no traballo	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT5 Motivación pola calidade e mellora continua	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Familiarizarse coas distintas teorías sociolóxicas que favorezan unha análise dos problemas laborais da sociedade actual.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CT3 CT4 CT5
Comprender a importancia da necesidade do traballo en equipo favorecendo as exposicións escritas e orais dos alumnos.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CT3 CT4 CT5
Identificar os problemas no ámbito laboral da sociedade moderna co obxectivo de lograr unha transformación e unha mellora social.	CG1 CG2 CG5 CG8 CT3 CT5
Potenciar a análise e o traballo crítico mediante o coñecemento das distintas teorías sociolóxicas que leven a unha mellora e a un compromiso ético coa sociedade.	CG2 CT3 CT4 CT5

Determinar a importancia da socioloxía como unha ferramenta fundamental para o desenvolvemento da sociedade.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CT3 CT4 CT5
--	--

Contidos

Tema	
TEMA 1: Introducción á socioloxía do traballo	- - -
TEMA 2: Cambio social e organización técnica e social do traballo. As interpretacións clásicas da industrialización e o traballo	- - -
TEMA 3: Industrialización, masificación do consumo, e as transformacións do traballo, o emprego, e a súa cultura	- - -
TEMA 4: Límites do modelo de produción e consumo, reorganización produtiva e do traballo, e globalización dos procesos produtivos, organizativos e laborais	- - -
TEMA 5: O traballo e o emprego na sociedade actual. Innovación tecnolóxica, cualificación, participación, condicións de traballo, exclusión e vulnerabilidade social	- - -

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	0	15
Lección maxistral	28	0	28
Traballo	5	40	45
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	60	62

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de exercicios individualmete ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resposta ás dúbidas xurdidas na exposición de conceptos e teorías da materia
Resolución de problemas	Atención á resolución de cuestións e dúbidas suscitados polos exercicios propostos polo docente
Probas	Descrición
Traballo	Atención ás preguntas e dúbidas que supón a elaboración do traballo individual, ou de grupo, que determine o docente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	Elaboración dun informe sobre a temática da materia; o docente responsable supervisará a elección do tema, e si o informe realizarase individual ou en grupo.	30	CG1 CG2 CG5 CT3 CT4 CT5

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación das competencias adquiridas que combinan preguntas sobre aspectos concretos, ás que responder de maneira directa e breve, con preguntas de desenvolvemento sobre un tema.	70	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CT3 CT4 CT5
---------------------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non acudan ás clases da materia ten dereito a exame nas datas das convocatorias oficiais; o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación, aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Becattini, Giacomo, Del distrito industrial marshalliano a la teoría del distrito contemporánea. Una breve reconstrucción crítica, Nº 1, pp. 9-32, Investigaciones Regionales, Asociación Española d, otoño 2002, Alcalá de Henares
- Bonazzi, Giuseppe, Modelo Japonés, toyotismo, producción ligera: algunas cuestiones abiertas, n. 18, pp. 3-22, Sociología del Trabajo, primavera 1993, Univ. Complutense de Madrid
- Castillo, J.J., La soledad del trabajador globalizado. Reflexiones sobre los retos de la sociología en el siglo xxi, n. 61, pp. 31-53, Sociología del Trabajo, Univ. Complutense, otoño de 2007, Madrid
- Castillo, J.J., La sociología del trabajo hoy: la genealogía de un paradigma. En Enrique De la Garza (ed.): Tratado Latinoamericano de Sociología del Trabajo, pp. 39-64, Fondo de Cultura Económica, 2000,, México
- Castillo, Juan José, ¿De qué postfordismo me hablas? Más sobre reorganización productiva y organización del trabajo, n. 21, pp. 49-78, Sociología del Trabajo, primavera de 1994, Univ. Complutense de Madrid
- Durán, M^a.A., Las cuentas del cuidado, Vol. 20, Nº 58, pp. 57-89, Revista española de control externo, 2018, Madrid
- Lahera, Arturo, El diseño de artefactos tecnológicos. Sobre la introducción de nuevas tecnologías en la empresa, n. 38, pp. 57-989, Sociología del Trabajo, invierno 1999-2000, Univ. Complutense de Madrid
- Moruno, J., La fábrica de emprendedores. trabajo y política en la empresa-mundo, Akal, 2015, Madrid
- Naredo, J.M., Configuración y crisis del mito del trabajo, Vol. VI, núm. 119 (2), Scripta Nova, Revista electrónica de geografía y, 1 de agosto de 2002, Univ. Barcelona
- Pérez Orozco, A., Subversión feminista de la economía, 1^a, Traficantes de Sueños, 2014, Madrid
- Polanyi, K., La gran transformación. Crítica del liberalismo económico, 2^a, La Piqueta, 1997, Madrid
- Santos A.; Muñoz D.; Poveda M., Trabajo y Empleo: Tendencias Sociales Recientes, 1^a, Tirant lo Blanch, 2018, Valencia
- Sennett, R., La corrosión del carácter, Anagrama, 2006, Barcelona

Bibliografía Complementaria

- Bell, D., El advenimiento de la sociedad postindustrial, 1^a, Alianza Editorial, 1973, Madrid
- Boltanski, L.; Chiapello, É., El nuevo espíritu del capitalismo, Akal, 2002, Madrid
- Borderías, C.; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp.), Las Mujeres y el trabajo : rupturas conceptuales, Icaria, 1994, Barcelona
- Callejo, J., La transformación del sentido del trabajo: un análisis comparativo entre generaciones, 1^a, CIS, 2009, Madrid
- Castel, Robert, La metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado, 1^a, Paidós, 2004, Buenos Aires
- Castells, M., La era de la información, vol. 1, 2 y 3, Alianza Editorial, 2008, Madrid
- Castillo, Juan José, Contra los estragos de la subcontratación: trabajo decente, n. 54 pp. 3-37, Sociología del Trabajo, primavera 2005,
- Castillo, J.J.; Santos, M., A la búsqueda del trabajo perdido, 1^a, Tecnos, 1998, Madrid
- Durkheim, É., La división del trabajo social, 3^a, Akal, 1995, Madrid
- Friedmann, G.; Naville, P., Tratado de Sociología del Trabajo, Fondo de Cultura Económica, 1997, México
- Lash, Scott, Economías de signos y espacio : sobre el capitalismo de la posorganización, 1^a, Amorrortu, 1998, Buenos Aires
- Marx, K., División del trabajo y manufactura. En El Capital, Libro I, Sección 4^a, cap. XII, Fondo de Cultura Económica, 1966, México
- Mayo, Elton, Problemas humanos de una civilización industrial, 1^a, Nueva Visión, 1972, Buenos Aires
- Pahl, R.E., Divisiones del trabajo, 1^a, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1991, Madrid
- Santos, J.A.; Montalbá, C.; Moldes, R., Paro, Exclusión y Políticas de Empleo Aspectos Sociológicos, 1^a, Tirant lo Blanch, 2004, Valencia
- Sassen, S., Los espectros de la globalización, Fondo de Cultura Económica, 2003, Buenos Aires
- Tezano, J. F., La sociedad dividida: estructuras de clases y desigualdades en las sociedades tecnológicas, Biblioteca Nueva, 2013, Madrid
- Thompson, E., Tiempo, disciplina de trabajo, y capitalismo industrial, 1^a, Crítica, 1979, Barcelona

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da innovación**

Materia	Xestión da innovación			
Código	004G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			

Descrición xeral: As empresas desenvolven as súas actividades nunha contorna globalizada e, xa que logo, dinámica e complexa, que está en constante evolución e pola que flúen grandes cantidades de información. Para poder sobrevivir e progresar nesta contorna altamente competitiva, a innovación convértese nun elemento chave para a organización, independentemente da súa dimensión e do sector no que opere. A innovación non ten por que referirse, necesariamente, a grandes proxectos e logros, senón que pequenas modificacións en produtos, servizos, procesos ou organizativas ou comerciais poden representar unha importante vantaxe competitiva para a empresa. En calquera caso, resulta de vital importancia, sobre todo no caso das pequenas e medianas empresas, instaurar o espírito innovador na cultura da organización, de tal xeito que todos os axentes que a integran sexan conscientes de que se pode incrementar o seu potencial de innovación se se dedican suficientes recursos e capacidade directiva a xestionar un proceso ao que se ten que conferir natureza estratéxica.

Esta materia ten como obxectivo que o alumnado adquira os coñecementos, técnicas e destrezas necesarias para realizar unha correcta xestión empresarial da innovación, na que se consideren os procesos de innovación como procesos estratéxicos, así como para unha adecuada interacción e aproveitamento de sinerxías cos diferentes axentes do sistema de I+D+i e con outras organizacións.

Con esta materia preténdese capacitar ao alumnado para levar a cabo actividades relacionadas coa xestión da innovación e a tecnoloxía en calquera tipo de organización.

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG5 Habilidades de comunicación oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG9 Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CG10 Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CE5 Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CE12 Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer
CE16 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer
CT2 Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	<ul style="list-style-type: none"> • Saber estar / ser
CT5 Motivación pola calidade e mellora continua	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e valorar o proceso de xestión da innovación nunha empresa.	CG1 CG5 CG9 CG10 CE16 CT2

Identificar e valorar os elementos dun sistema de innovación.	CG1 CG9 CE5 CE16
Situar no proceso empresarial as distintas ferramentas e métodos útiles para a xestión da innovación.	CE12 CT5
Identificar os problemas de xestión da innovación que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	CG1 CG10 CE12
Identificar diferentes tipos de innovacións e diferentes tipos de tecnoloxías susceptibles de ser aplicadas e empregadas polas organizacións.	CE5

Contidos

Tema	
TEMA 1. A INNOVACIÓN. CONCEPTUALIZACIÓN E MEDICIÓN	1. Concepto de innovación 2. Investigación, Desenvolvemento e Innovación 3. Invención, innovación e difusión 4. Retraso desde a invención á innovación 5. Retraso desde a innovación á difusión 6. A importancia da innovación na economía 7. Medición da innovación
TEMA 2. A INNOVACIÓN. TIPOS	1. Tipoloxías de innovación
TEMA 3. A INNOVACIÓN. ENFOQUES E ESTRATEXIAS	1. Tipoloxías de estratexias de innovación
TEMA 4. A TECNOLOXÍA	1. Definición de tecnoloxía 2. O ciclo de vida da tecnoloxía 3. Concepción sistémica das tecnoloxías 4. Tipoloxías de tecnoloxías 5. A necesidade de xestionar os recursos tecnolóxicos
TEMA 5. O PROCESO DE INNOVACIÓN	1. Orixe do proceso de innovación 2. Principais modelos - Modelo linear - Modelo de Kline-Rosenberg - Modelo de innovación aberta
TEMA 6. PROTECCIÓN DAS INNOVACIÓNS	1. Segredo empresarial 2. Know-how 3. Propiedade intelectual 4. Propiedade industrial - Patentes - Modelos de utilidade - Deseños industriais - Signos distintivos
TEMA 7. METODOS E FERRAMENTAS PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN	1. Creatividade 2. Xestión de proxectos 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva 4. Xestión do coñecemento 5. Auditoría tecnolóxica
TEMA 8. OS SISTEMAS DE INNOVACIÓN	1. Os sistemas de innovación e os seus axentes. 2. Políticas públicas de apoio á innovación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	36	59
Resolución de problemas	27	27	54
Traballo tutelado	0	35	35
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.

Resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> - Formularanse cuestións de razoamento e debate, a fin de fomentar a participación do alumnado na aula e o seguimento da información da actualidade empresarial no ámbito da innovación. - Analizaranse casos prácticos relacionados co temario que, ademais de axudar á súa comprensión, permitan mellorar a capacidade de expresión, análise e reflexión sobre a realidade da innovación dentro da empresa. - Proporanse lecturas complementarias para ilustrar e ampliar os temas tratados en clase. Pedirase ao alumnado a realización de pequenos traballos de síntese e crítica de ditas lecturas, para favorecer as súas capacidades analítica e crítica, de expresión escrita e de estruturación e síntese da información.
Traballo tutelado	O alumnado elaborará un informe sobre unha temática vinculada coa materia, preferentemente en grupo, e baixo a supervisión da docente. Alén de procurar a adquisición de coñecementos sobre a materia, con este traballo perséguese a mellora das capacidades de expresión escrita e oral e busca e manexo da información.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.
Traballo tutelado	O traballo de curso que debe realizar o alumnado consta de 3 entregábeis. Tras o primeiro e segundo entregábeis, a docente corraxirá o traballo e achegará propostas de melloras e correccións sobre os seus contidos e desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para a seguinte entregado traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia.	30	CG1 CG9 CG10 CE12 CE16 CT2
Traballo tutelado	Avaliación do traballo de curso. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 na cualificación deste traballo.	40	CG5 CG9 CG10 CE16 CT2 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 nesta proba.	30	CE5 CE12 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- **Primeira oportunidade (xaneiro):**

- **Alternativa a)**

- Avaliación continua segundo os criterios de avaliación arriba expostos. Enténdese que os estudantes que teñan algunha cualificación nalgunha das actividades obxecto de avaliación seguen a avaliación continua e optan, por tanto, por este sistema de avaliación.

- **Alternativa b)**

- So para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

- **Segunda oportunidade (xuño-xullo):**

- **Alternativa a)**

- Para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado o exame e/ou o traballo de curso. Poderán recuperar exame e/ou traballo suspendidos, na data oficial de xuño-xullo

establecida para a avaliación da materia.

- O alumnado que se atope nesta situación tería unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (xaneiro). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade (xaneiro) sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

○ **Alternativa b)**

- Exame global dos contidos da materia en xuño-xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

● **Estrutura dos exames do 100% (Alternativas b):**

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima (7 sobre 10) nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento, casos prácticos, exercicios, preguntas tipo tema, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

No caso de conflito ou disparidade entre datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, Esteban, Estrategia de innovación, Paraninfo, 2005,

Hidalgo Nuchera, Antonio; León Serrano, Gonzalo; Pavón Morote, Julian, La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones, Pirámide, 2008,

Tidd, Joe; Bessant, John, Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change, John Wiley & Sons Inc, 2013, <http://www.innovation-portal.info/>

Davila, Tony; Epstein, Marc J.; Shelton, Robert, Making Innovation Work. How to Manage It, Measure It, and Profit from It, Pearson Education, 2013, <http://ptgmedia.pearsoncmg.com/images/9780133092585/samplepages/0133092585.pdf>

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéuse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Creación e viabilidade de empresas				
Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	004G020V01907			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Lampón Caride, Jesús Fernando			
Profesorado	Lampón Caride, Jesús Fernando			
Correo-e	jesus.lampon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Proceso de creación de empresas. Emprendedor e idea de negocio. Creatividade e innovación aplicadas á idea de negocio. Plan de empresa. Acceso á condición de empresarios. Trámites e implicacións prácticas			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• Saber estar / ser
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Comprender e interpretar coñecementos acerca dos fundamentos da xestión da empresa: problemas económicos internos e interrelacións entre os distintos subsistemas.

CB1
CB2
CB3
CB5
CG1
CG2
CG3
CG5
CG10
CG11
CG13
CE1
CE5
CE6
CE7
CE8
CE11
CE13
CE15
CT3
CT5

Contidos

Tema

BLOQUE 1 : FUNDAMENTOS

BLOQUE 1: FUNDAMENTOS

Tema 1: A idea de crear unha empresa
Tema 2: O empresario como factor de creación de empresas
Tema 3: A figura do emprendedor
Tema 4: A viabilidade da empresa

BLOQUE II: O PLAN DE EMPRESA NA PRACTICA

Introdución.
Definición do proxecto de negocio.
A equipa promotor.
Análise e diagnóstico da situación.
O Plan de Marketing.
O Plan Operativo.
O Plan de Recursos Humanos.
O Plan Económico - Financiero.
Análise de viabilidade del negocio.
O Plan Xurídico formal.
O Plan de Innovación
Memoria executiva do Plan de empresa.
O Plan de implantación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	25	18	43
Presentación	10	14.5	24.5
Lección maxistral	17.5	0	17.5
Traballo	20	45	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividades nas que se formulan problemas e/o exercizos relacionados coa materia. Utilízanse como complemento da lección maxistral
Presentación	O alumnado deberá realizar individualmente un Plan de empresa sobre unha empresa de nova creación, que terán que entregar e expor ao longo do curso.
Lección maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos básicos da materia. Explicación das directrices de traballo, fontes de información e pautas para desenvolver o traballo da materia. Trátase de suscitar no alumnado o interese pola creación de empresas, como unha posible alternativa empresarial. Para elo, terán que integrar os coñecementos adquiridos noutras materias e aplicalos á creación da propia empresa.

Atención personalizada

Probas	Descrición		
Traballo	Seguimento personal dos traballos realizados polo alumnado		
Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Inclúe a presentación de exercizos e traballos	30	CB1 CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG10 CG11 CG13 CE1 CE5 CE6 CE7 CE8 CE11 CE13 CE15 CT3 CT5
Traballo	Inclúe a realización por parte do alumnado dun Plan de Empresa, a proposta da profesora, sobre unha empresa de nova creación.	70	CB1 CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG10 CG11 CG13 CE1 CE5 CE6 CE7 CE8 CE11 CE13 CE15 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-20.

Avaliación: Realizaranse probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia.

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos tutelados e de todas as probas citadas anteriormente.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico correspondiente.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas en e calendario de probas de avaliación aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2018-2019. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

AMARU MAXIMIANO, ANTONIO, ADMINISTRACIÓN PARA EMPRENDEDORES: FUNDAMENTOS PARA LA CREACIÓN Y GESTIÓN DE NUEVOS NEGOCIOS, 2008, PEARSON

JIMÉNEZ, JOSE ANTONIO, DIRECCIÓN ESTRATÉGICA Y VIABILIDAD DE EMPRESAS, 2008, PIRÁMIDE

MEYER, PEDRO, 25 CASOS DE ÉXITO EN EL MUNDO EMPRESARIAL, 2009, ALIENTA

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño de sistemas de control orzamentario**

Materia	Diseño de sistemas de control orzamentario			
Código	O04G020V01908			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://bgonzale.webs2.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo capacitar ao alumno na aplicación dos principios e técnicas de elaboración de orzamentos, así como as de control orzamentario.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber • saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber • saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)Capacitar al alumno en la elaboración de informes a partir de la información obtenida de los presupuestos	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CG13 CG14 CE1 CE5 CT1

(*)Preparar al alumno en la determinación de desviaciones, así como en el análisis crítico de la información derivada de su cálculo.

CG9
CG10
CE6
CE10
CT1

(*) Fomentar en el alumno el razonamiento con criterios económicos

CG1
CG4
CG5
CG9
CG14
CE5
CE6
CE10
CE14
CT1

Contidos

Tema	
Tema 1 Principios de presupuestación	-
Tema 2 El presupuesto global de la empres	-
Tema 3 El presupuesto de ventas	-
Tema 4 El presupuesto de producción	-
Tema 5 El presupuesto de aprovisionamiento o compras	-
Tema 6 El presupuesto de personal	-
Tema 7 El Presupuesto de gastos de Distribución y Ventas	-
Tema 8 El Presupuesto de gastos Financieros y de-Administración	-
Tema 9 Los documentos presupuestario de síntesis	-
Tema 10 El control presupuestario: Análisis de las-desviaciones	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	54	72
Prácticas en aulas informáticas	23	16	39
Seminario	5	10	15
Resolución de problemas de forma autónoma	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe
Prácticas en aulas informáticas	Proposta de exercicios nos que o alumno desenvolve, individualmente e con folia de cálculo, a resolución dos casos suscitados. Supervisión e asistencia do docente.
Seminario	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno.Repaso teórico-práctico dos contidos impartidos. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Proposta de exercicio teórico práctio a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Problemas e/ ou exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades na a aula	10	CG1 CG2
Prácticas en aulas informáticas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	15	CG3 CG4 CG9 CG10 CE1 CE5 CE6 CE10 CE14
Seminario	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	5	CG3 CG4 CG9 CG10 CE10 CE14
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións.	70	CG5 CG13 CG14 CE1 CE5 CE6 CE10 CE14 CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición

desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias as que lle dea dereito a matrícula de cada curso académico.

A concreción das actividades

a desenvolver dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar, etc.

Conductas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convicencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Drury, Colin, Management and Cost Accounting, 9th, Cengage Learning Emea, 2015, London

Bibliografía Complementaria

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS (AECA), Principios de Contabilidad de Gestión. Documento 4. "El Proceso Presupuestario en la Empresa", 1992,

Muñiz, L., Control presupuestario. Planificación, elaboración y seguimiento del presupuesto, ROFIT Editorial, 2009,

Nicolás, Pere, Elaboración y control de presupuestos, Editorial Gestión 2000., 2007,

Martínez Pedrós, D. y Milla Gutiérrez, A., Cómo elaborar y controlar los presupuestos anuales, ESIC Editorial, 2002,

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación están disponibles na web da Facultade.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercados financeiros				
Materia	Mercados financeiros			
Código	O04G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a				
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	(*)O obxectivo de esta materia e proporcionar aos alumnos, os coñecementos básicos e esenciais da xestión dos recursos financeiros tanto no referente a valoración dos recursos financeiros en xeneral como na toma de decisións financeiras, sexan estas de inversión ou de financiación			

Competencias		Tipoloxía
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	
CT4	Compromiso ético no traballo	• saber facer
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

(*)Xestión da información financeira e *analítica da empresa	CG1 CG3 CG13 CG14 CE1 CE4 CE6 CE12 CT1
(*)*Evaluar alternativas de *planificación, dirección e control de empresas, así como saber tomar decisións estratéxicas	CG2 CG11 CG14 CE5 CE9 CE11 CE14 CT4
(*)Capacidade de comunicación oral e escrita	CG2 CG5 CG8 CG9 CE13 CE14 CT2 CT3
(*)Capacidade de traballo en equipo así como a nivel individual.	CG9 CG13 CE3 CE5 CE10 CE13 CT2 CT5

Contidos

Tema	
(*)PARTE II. EL SISTEMA FINANCIERO ESPAÑOL: INTRODUCCION.	(*)5. Evolución y estructura del Sistema Financiero Español. 6. El Banco de España.
(*)PARTE I. EL SISTEMA FINANCIERO: ASPECTOS GENERALES.	(*)1. El sistema financiero. 2. Activos financieros. 3. Instituciones financieras. 4. Mercados financieros.
(*)PARTE III. INSTITUCIONES FINANCIERAS	(*)A) Bancarias 7. Componentes y regulación legal: creación, expansión y solvencia. 8. La inversión y los servicios prestados a la clientela. 9. Los resultados de las entidades bancarias. 10. Sistema bancario: situación actual y perspectivas futuras. B) No bancarias. 11. Establecimientos financieros de crédito. 12. El Instituto de Crédito Oficial (ICO). 13. Entidades de seguros y fondos de pensiones. 14. Otros intermediarios financieros: sociedades de garantía recíproca, instituciones de inversión colectiva y sociedades y fondos de capital-riesgo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	30	45
Seminario	5	9	14
Lección maxistral	30	57	87
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Propuesta de exercicios y casos prácticos en clase
Seminario	Se establecerán traballos en equipo

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	(*)Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos *previamente ás sesións: 10%. Avaliación mediante a realización de *test sobre os contidos teóricos expostos nas sesións *magistrales: 20%. Nas probas esixírase un nivel mínimo para superalas.	30	CG1 CG3 CG8 CG13 CE1 CE5 CE10 CE13 CT1 CT2
Exame de preguntas de desenvolvemento	(*)Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30	CG2 CG5 CG9 CG13 CE3 CE4 CE6 CE9 CE11 CE12 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	40	CG11 CG14 CE5 CE13 CE14 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-2020.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

PAREJO J.A.; CUERVO, A.; CALVO A.; RODRIGUEZ SAIZ, L, Manual de Sistema Financiero Español., Ariel, 2010

CASILDA BEJAR, R.; LAMOTHE FERNANDEZ, P.; MONJAS BARROSO, M, La banca y los mercados financieros., Alianza Universidad, 1997

MARTIN, M.; MARTIN, J.L.; OLIVER, M D.; DE LA TORRE, A, La operativa en los mercados financieros: casos prácticos., Ariel Economía, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación para el desarrollo de la materia y se plantea con flexibilidad, por lo que puede darse el caso de que se apliquen ajustes a lo largo del curso académico

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	004G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Fraiz Brea, José Antonio Mazaira Castro, Andrés Rodríguez Campo, María Lorena			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de mercadotecnia adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudos das estratexias de mercadotecnia adecuadas para estes tipos de empresas			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	• saber facer
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber facer • Saber estar / ser
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Discutir un problema de mercadotecnia empresarial e deseñar unha solución

CG2
CG5
CG8
CG9
CG10
CG11
CG14
CE9
CE10
CE13
CE14
CE16
CT1
CT3
CT4
CT5

Entender o papel que xogan os TICs na mercadotecnia de calquera empresa ou organización

CG2
CE7
CE16
CT5

Contidos

Tema

1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2.- Mercadotecnia para empresas de base tecnolóxica	*
3. Mercadotecnia non lucrativa	3.1. Mercadotecnia social 3.2. Mercadotecnia nas organizacións non lucrativas 3.3.- Mercadotecnia Política
4. Mercadotecnia pública	*
5.- Mercadotecnia para empresas Industriais	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	0	19.5
Seminario	5	0	5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos	0	14.5	14.5
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Presentación	0	10	10
Traballo	0	27.5	27.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	30	31.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia coa participación do alumnado
Seminario	Primeiras sesións de traballo para explicar a forma de elaboración e exposición dos traballos e para formar e pór en marcha os grupos
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e exercicios relacionados cos contidos da materia. Traballo en grupo. Exposición de traballos sobre a materia.
Estudo de casos	Realización de traballos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia
Actividades introdutorias	Presentación da materia cos seus contidos básicos e planificación do traballo do curso
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas en grupo na aula.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas dos casos prácticos na aula ou no despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación e desenvolvemento de casos prácticos nas clases	10	CG5 CG9 CE9 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4
Estudo de casos	Elaboración de traballos prácticos	10	CG5 CG9 CG10 CG11 CG14 CE9 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados	15	CG5
Traballo	Entrega e exposición de traballos teóricos da materia	25	CG2 CG5 CG9 CE9 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame sobre os contidos da materia	40	CG5 CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

No caso de que o estudante non opte pola avaliación continua, este terá que realizar unha proba escrita. Dita proba comporase de tres partes: test; preguntas curtas e de desenvolvemento; resolución dun caso práctico. A duración da proba será de noventa minutos.

En segunda convocatoria, manterase o procedemento de avaliación anteriormente descrito.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2019-20.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguire, M.S., Marketing en sectores específicos, Ediciones Pirámide, 2000

Cubillo, J.M. e Cerviño, J., Marketing sectorial, ESIC, Madrid, 2008

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS**Simulación e control interno de empresas**

Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	004G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Correo-e	elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende que o alumno simule o funcionamento dunha empresa e coñeza os instrumentos necesarios para poder dominar todos os aspectos relacionados cos sistemas de seguridade (preventivo) e supervisión (a posteriori) que ten a empresa para controlar o que ocorre nela.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• Saber estar / ser
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• Saber estar / ser
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	• Saber estar / ser
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• Saber estar / ser
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	• Saber estar / ser
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	• Saber estar / ser
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	• Saber estar / ser
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• Saber estar / ser
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber • saber facer
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber • saber facer
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber • saber facer
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber • saber facer
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber • saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber • saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber • saber facer
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber • saber facer
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	• saber • saber facer
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	• saber • saber facer
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber • saber facer
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	• Saber estar / ser
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Control do funcionamento interno, especialmente das actuacións das persoas en base ao coñecemento da calidade do sistema de información existente, detectando as posibles debilidades da empresa	CG1 CG2 CG3 CG8 CG13 CG14 CE1 CE3 CE4 CE6 CE10 CE11 CE12 CE16 CT1 CT2 CT3 CT5
Identificar os elementos, procesos e estratexias chave para a empresa que proporcionen vantaxes competitivas e diferenciadoras.	CG1 CG3 CG8 CG13 CG14 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE12 CE13 CE14 CE16 CT2 CT4 CT5
Eleborar plans que permitan establecer sistemas de toma de decisións para aplicar a solución máis adecuada a cada caso, dunha forma sistemática e inmediata.	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11 CG14 CE1 CE3 CE5 CE6 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CT1 CT2 CT5

Adquirir ferramentas de comunicación, tanto orais como escritas, que permitan implementar as habilidades, así como desenvolver elementos de asertividade que faciliten o traballo en grupo e o liderazgo.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG13
CG14
CE6
CE14
CT1
CT2
CT5

Recoñecer aos usuarios da información e os seus particulares necesidades informativas

CG1
CG2
CG3
CG5
CG8
CG9
CG13
CG14
CE1
CE3
CE4
CE6
CE10
CE16
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

PARTE 1: CONTROL INTERNO

Tema 1. Natureza do Control Interno
Tema 2. Os procedementos de Control Interno
Tema 3. Diagramas de fluxo
Tema 4. O informe COSO

PARTE 2: SIMULACIÓN

Tema 5. Modelos de simulación
Tema 6. Aplicacións prácticas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	27.5	41.25	68.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	22.5	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición no aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da realización de actividades na aula.	15	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	25	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do semestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Se exige un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	60	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
---	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

- A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial.
- A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico.
- A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.
- As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para este curso.
- No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.
- Conductas inadecuadas, contrarias e perxudiciais á convivencia e a súa corrección, poderán acarrear sancións.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Amat, O., Campa, F., Manual del Controller, Profit Editorial, 2013, Barcelona
- Barquero, M., Manual práctico de Control Interno: Teoría y aplicación práctica, Profit Editorial, 2013, Barcelona
- COSO, Internal Control - Integrated Framework, 2013,
- Ríos, D., Simulación: métodos y aplicaciones, 2008, RA-MA

Bibliografía Complementaria

- Ramón Poch, Manual de Control Interno, 3ª edición, Eada Gestión
- Aldrich, C., The complete guide to simulations & serious games, 2012, Kindle Edition
- Álvarez de Novales, J.M., Business games: juego de simulación para empresas, 1992, SPE
- Baum, M.; Dickerboom, J.; Hackstein, M.; Mehling, M., Business simulation. Example of a reflection of a business simulation, 2010, Grin
- Bernal, J.J., 20 herramientas para la toma de decisiones, 2007, Especial directivos
- Jensen, R., Laboratorio de administración en empresas, 1996, IRWIN
- Wiston, W.L.; Albrighth, S.C., Practical management science, 2011, Duxbury press

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnicas operativas estadísticas**

Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	004G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Correo-e	mamrquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia optativa do segundo cuadrimestre de cuarto curso do grado. Trátase dunha materia para alumnos que superasen os tres primeiros cursos, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2 Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer • Saber estar / ser
CG13 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• Saber estar / ser
CG14 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber • saber facer
CE7 Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE9 Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber • saber facer
CE10 Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	• saber facer
CE12 Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE16 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Diferenciar entre contrastes paramétricos e non paramétricos.	CG1 CG2 CG14 CE7
Utilizar os contrastes de independencia e homoxeneidade para o análise das relacións existentes entre dúas variables cualitativas.	CG14 CE12 CE16
Obter información dunha táboa de continxencia 2 x 2	CG14
Introducir ao alumno no análise de táboas de continxencia n x m	CG14 CE7 CE12 CE16
Analizar os resultados dunha táboa de continxencia	CG1 CE7 CE12
Manexar e aplicar as técnicas de análise da varianza.	CG1 CG14 CE12

Saber valorar o cumprimento das condicións de aplicación dos modelos tanto de análise da varianza coma dos diferentes modelos de regresión	CG1 CG14 CE7 CE12
Estudar os fundamentos dos modelos estatísticos clásicos, a súa utilidade e limitacións, centrándose nos modelos de regresión lineal e regresión lineal xeralizada.	CG1 CG2 CG14 CE7 CE9 CE10 CE12 CE16
Utilizar o software de análise estatístico R	CG13 CG14
Interpretar correctamente os resultados proporcionados polo software estatístico R	CG1 CE7

Contidos

Tema	
Métodos non paramétricos	Bondade de axuste Homoxeneidade Independencia
Análise de datos cualitativos	Táboas de continxencia 2x2 Táboas complexas
Análise da varianza (ANOVA)	ANOVA dunha vía: Efectos fixos e aleatorios ANOVA de dúas vías
Regresión e correlación	Transformación de respostas non lineais Regresión polinómica Regresión múltiple Análise da Covarianza GLM

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas informáticas	14.5	29	43.5
Resolución de problemas	10	8.5	18.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Consistirá na realización, coa axuda dun programa informático, de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas	Consiste na realización manual ou cun programa informático de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Abarca a realización de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Lección maxistral	Consistirá na presentación, coa axuda de casos prácticos, dos contidos teóricos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Prácticas en aulas informáticas	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante o seu traballo nos grupos prácticos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante os diferentes traballos/exercicios entregados ao longo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Consiste na realización de preguntas curtas ou test sobre os contidos teóricos da materia	30	CG1 CG2 CG14 CE7 CE10 CE12
Resolución de problemas	Consiste na realización, coa axuda do paquete estatístico R, de problemas sobre os contidos da materia	70	CG1 CG2 CG13 CG14 CE9 CE10 CE12 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA:

Parte práctica: Realizaránse probas ou traballos co ordenador. Se as notas individuais de cada actividade chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de prácticas. En caso contrario a nota da parte de prácticas será o mínimo entre 4 e a nota promedio das actividades.

Parte teórica: Poderá constar dunha única proba tipo test/preguntas curtas ao finalizar o curso ou na entrega de varios traballos, cando o indique o profesor, onde se apliquen as técnicas estatísticas vistas ata o momento. Para calcular a nota da parte de teoría no caso da entrega dos traballos terase en conta que:

- Se as notas individuais de cada traballo chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de teoría.
- En caso contrario a nota será o mínimo entre 4 e a nota promedio dos traballos.

Para supera-la materia o alumno ten que acadar como mínimo un 4 na parte teórica (sobre 10) e un 5 na suma ponderada das dúas notas.

As actividades de avaliación a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O estudante estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.

AVALIACIÓN NON CONTINUA

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos que opten á avaliación non continua consistente nunha única proba onde se avaliará os contidos expostos ao longo do curso. Consistirá na resolución de problemas teórico/prácticos contando coa axuda do software estatístico R.

OUTRAS CONVOCATORIAS

O sistema de avaliación das outras convocatorias (Xullo e Fin de Carreira) para todos os alumnos será o de **avaliación non continua**.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalguna das actividades de avaliación terá unha calificación final de **suspensioneste curso académico**. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso 2019-20. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán os indicados na web da FCETOU

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anderson, D.R., Sweeney, D.J. y Williams, T.A., Estadística para administración y economía, 11, Cengage Learning, 2011,
Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., Estadística para Administración y Economía, 6, Pearson Prentice Hall, 2008,
R Development Core Team, R: A language and environment for statistical computing, R Foundation for Statistical Computing, 2015, Vienna, Austria

Bibliografía Complementaria

Lind, D. A., Marchal, W. G., Wathen, S.A., Estadística aplicada a los negocios y a la economía, McGraw-Hill, 2012,
Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales, Universidade de Vigo, 2018, <http://hdl.handle.net/11093/970>
Peña sanchez, D., Estadística. Modelos y métodos, Ed Alianza Universidad, 2000,
Vilar Fernández, J.M., Modelos estadísticos aplicados, Servicio de Publicaciones da Universidade da Coruña, 2003,
Webster Allen L, Estadística aplicada a los negocios y a la economía, McGrawHill Interamericana, 2006,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estadística: Estadística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Econometría/O04G020V01304

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de docencia virtual FAITIC da Universidade de Vigo (faitic.uvigo.es), onde estarán a disposición dos estudantes matriculados o material necesario para o desenvolvemento da materia.

Ademais condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais a convivencia e a súa corrección conlevarán que o/s estudante/s responsable/s sexán avaliados polo método de avaliación NON continua, así como as correspondentes accións disciplinarias que se consideren oportunas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	004G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de maneira persoal e autónoma, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante mostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado cun ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CG2	Pensamento crítico e autocrítico	• saber facer
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	• saber facer
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita	• saber facer
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	• saber
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	• saber facer
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	• saber facer
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	• saber
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía	• saber
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	• saber
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	• saber
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	• saber
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	• saber
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	• saber
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	• saber facer
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	• saber facer
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	• saber
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	• saber facer
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	• Saber estar / ser
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	• saber
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	• Saber estar / ser

CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	• Saber estar / ser
CT4	Compromiso ético no traballo	• Saber estar / ser
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9
Aplicar procesos e procedementos para recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira metódica en orde a xerar unha conclusión ou proposta dentro dunha temática, problema ou ámbito de estudo, sostida por argumentos ou razoamentos coherentes.	CG2 CG12 CE11 CE12 CE15 CE16
Adquirir compromisos e exercer responsabilidades persoais de carácter profesional, pondo en práctica hábitos de traballo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuais complexas durante un período de tempo determinado.	CG13 CG14 CT1 CT3 CT4
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do traballo fin de grao.	CG1 CG4 CG5 CE8 CE11 CE15 CT5
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	CG4 CG5 CE15

Contidos

Tema	
Cada estudante abarcará unha temática, problema ou ámbito de estudo que constitúa o obxecto do traballo fin de grao dentro da área propia do Grao de Administración e Dirección de Empresas	Desenvolver o tema de acordo ás suxestións dos titores e seguindo os formatos propostos pola facultade

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	10	20	30
Traballo tutelado	30	50	80
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	150	150
Traballo	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Deseño do traballo, recompilación, descrición e análise de fontes e/ou bibliografía
Traballo tutelado	Titorías personalizadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento central do traballo. Actividade autónoma na que cada estudante leva a cabo un proxecto orixinal e inédito seguindo as orientacións dun titor ou titora académico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Aprendizaxe baseado en proxectos

Estudo previo

Traballo tutelado

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
TraballoDefensa pública do TFG ante Tribunal Avaliador	100	CG1 CG2 CG4 CG5 CG12 CG13 CG14 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CE15 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Presentación e defensa individual do traballo e os seus resultados.

Valorarase tanto o contido do traballo como a calidade da súa estrutura e desenvolvemento. Tamén se valorará a capacidade de comunicación escrita e oral do alumno, así como como capacidade de interacción co Tribunal.

O titor/a deberá presentar un informe sobre a evolución e realización do traballo que deberá engadir una puntuación entre 0 e 10.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A información e documentación específica do traballo fin de grao, así como o proceso de asignación dos traballos e temas exponse a través de faitic e a páxina web